

Handelshögskolan i Stockholm
Institutionen för redovisning och finansiering
Kandidatuppsats VT 2012

Att mäta fattigdomsbekämpning

En studie av social performance-rapportering inom mikrofinans

Författare:

Venus Shahriari 21505
Emilia Cederberg 21814

Handledare:

Anja Hjelström

Abstract: This study has a double purpose. First, it explores and maps out the use of quantitative key indicators in social performance reporting within a microfinance portfolio. This was done on behalf of Storebrand Asset Management, who would like to aggregate and report the social results of their microfinance investments to their customers. The study concludes that the extent of social reporting and types of indicators used varies, meaning that it is hard to aggregate data for use in further reporting. Thus, the work towards the goal of social reporting has only just begun. Second, a content analysis of the reports provides insights into the sector and concludes that social performance reporting and the themes included are a reaction to pressures from the institutional environment.

Innehåll

1. Inledning	3
2. Syfte och problemformulering	3
2.1 Syfte	4
2.2 Problemformulering	4
2.3 Disposition	4
3. Fallet	5
3.1 Mikrofinansbranschen – en översikt	5
3.2 Storebrand	6
3.3 Portföljbolagen	8
3.3.1 BlueOrchard (BO)	8
3.3.2 Deutsche Bank (DB)	8
3.3.3 Developing World Markets (DWM)	8
3.3.4 Incofin (IF)	9
3.3.5 Mikrofinanshuset (MFH)	9
3.3.6 Norwegian Microfinance Initiative (NMI)	9
3.3.7 Progression Capital (PC)	9
3.3.8 Women's World Banking (WWB)	9
3.4 Definition av begrepp	9
3.4.1 Social impact	10
3.4.2 Social Performance	11
3.4.3 Social Performance Task Force - SPTF	11
4. Metod	13
4.1 Grundad teori – ett metodologiskt ideal	14
4.2 Datainsamling och urval	15
4.3 Kodning	15
4.4 Analysen	16
4.5 Presentation av resultaten	16
4.6 Avgränsning	16
5. Teoretiskt ramverk	17
5.1 Tre typer av regler – en teoretisk översikt	17
5.1.1 Tvingande regler	17
5.1.2 Frivilliga regler – mjuk reglering	17
5.1.3 Normer	19
5.2 Omvärldens krav och organisationers reaktioner	19
6. Empiri och analys	20
6.1 Rapporternas omfattning	20
6.2 Målsättning och plan	21
6.2.1 Formulering av målsättning	21
6.2.2 Double Bottom line – ett businesscase för socialt ansvar	22

6.2.3 Krisen i Andhra Pradesh, överskuldssatthet och kritik mot branschen	23
6.2.4 Branschen svarar	24
6.2.5 Behovet av finansiella tjänster	25
6.2.6 Sammanfattning: Målsättning och plan	25
6.3 Interna system och aktiviteter.....	26
6.3.1 Verktyg för utvärdering av MFI:er	26
6.3.2 Styrning av MFI:er.....	27
6.3.3 Branschinitiativ och -standarder	28
6.3.4 Sammanfattning: Interna system och aktiviteter.....	29
6.4 Resultatrapportering	29
6.4.1 Nyckeltal	30
6.4.2 Låntagarberättelser.....	31
6.4.3 Sammanfattning: Resultatrapportering	32
7. Diskussion: Teoretiska implikationer	33
7.1 En förändrad omvärld.....	33
7.2 Branschens reaktioner.....	33
7.3 Social performance - rapporterar branschen i den utsträckning investerarna efterfrågar? ...	36
8. Sammanfattning och slutsatser	37
8.1 Förslag på vidare forskning	38
8.2 Problematisering.....	39
9. Källförteckning	41
9.1 Elektroniska källor.....	41
9.2 Tryckta källor	43
9.3 Intervjuer	44
10. Bilaga	45

1. Inledning

*Jayashree går varje morgon upp i gryningen för att öppna lokalen och starta igång sin lilla sömnadsverksamhet. Som barn tvingades hon sluta skolan och börja arbeta i en klädfabrik, och efter giftermålet behövde hon dessutom försörja sina svärföräldrar. Genom att få tillgång till mikrolån kunde hon dels köpa en rickshaw så att hennes man kunde starta taxiverksamhet, och dels en symaskin så hon kunde starta sin egen verksamhet. Hennes familjs inkomster har sedan dess nästan tredubblats och deras äldsta son studerar idag på universitetet med hoppet att en dag bli läkare.*¹

Mikrofinans definieras som utgivandet av små lån till de som annars inte är kreditvärda på grund av fattigdom eller avsaknad av säkerhet (Ledgerwood 1999). Mikrofinansbranschens uppkomst tillskrivs Muhammad Yunus och hans Grameen Bank som startade sin verksamhet på 70-talet (Wikipedia). Muhammad Yunus och Grameen Bank tilldelades Nobels fredspris 2006 (Nobelprize.org 2012), vilket innebar ett enormt uppsving för sektorn. Historier som den om Jayashree utgjorde exempel på hur mikrolån var den stora lösningen på världens fattigdomsproblem. Investerarna strömmade till och kapitalet flödade in i branschen. Till följd av den starkt ökade likviditeten växte utlåningen snabbt då tillgången på billigt kapital gjorde att många institutioner blev mindre nogräknade med vem man lånade ut till, inte helt olik den amerikanska bolånekrisen (Ahlén 2012). 2010 började oro kring beteendet hos vissa mikrofinansinstitutioner uppkomma. Det talades om ockerräntor, låntagare som begått självmord till följd av sin höga skuldsättning, aggressiva indrivningsmetoder och alltför höga ersättningar till mikrofinanschefer (Wall Street Journal 2010). I den indiska delstaten Andhra Pradesh reglerades sektorn så att det i princip blev omöjligt för fristående mikrofinansinstitutioner att verka (CGAP 2010) Krisen innebar att branschen vaknade. Var inte mikrofinans den ultimata lösningen på världens fattigdomsproblem? (Ahlén 2012)

2. Syfte och problemformulering

Arbetet med den här uppsatsen började som en förfrågan från Storebrand Kapitalförvaltning om att undersöka metoder för att rapportera *social impact* av mikrofinans. Storebrand, som fått flera utmärkelser för sitt arbete inom hållbarhets- och sociala investeringar, ville utöka sitt ägande inom mikrofinans, och hitta ett sätt att rapportera den effekt investeringarna gjorde. Syftet var att kunna visa för sina kunder, dvs svenska och norska pensionssparare, att deras pengar gör nytta.

¹ Fritt efter Grameen Foundation 2012

Genom att utgå från den rapportering de erhåller i dag, från de bolag de investerar i, var idén att hitta en gemensam lägstanivå de kunde implementera och kräva över hela linjen.

Med detta uppdrag började en lång resa. I en första studie av de aktuella bolagens rapportering slogs vi av flera mycket intressanta insikter som kom att påverka vad uppsatsen blev i slutändan. I rapporterna återkom bolagen ständigt till den så kallade krisen för mikrofinans som dominerat branschen de senaste åren. Dessutom noterade vi en uppsjö av olika branschstandarder, rapporteringsramverk och branschsammanlutningar som bolagen valde att ta upp i sina rapporter. Det blev därför naturligt att lyfta frågeställningen till en högre abstraktionsnivå: Varför detta fokus på krisen? Och varifrån kommer detta behov av standardisering, certifiering och organisering i branschsammanlutningar? Det här leder oss vidare till det problem vi formulerat och uppsatsens syfte.

2.1 Syfte

Uppsatsens syfte är att genom att utgå ifrån grunduppdraget, dvs att identifiera hur de aktuella portföljbolagen rapporterar social impact, lyfta analysen till en högre abstraktionsnivå och relatera innehållet i rapporteringen till den förtroendekris som drabbat branschen de senaste åren. Syftet är därmed tvådelat. Å ena sidan görs en studie på uppdrag av praktiker: Vilka nyckeltal kan man kräva som lägstanivå? Å andra sidan vill vi undvika att göra enbart en kartläggning av rent deskriptiv karaktär. Därför lyfter vi blicken för att se hur vi kan relatera den sociala rapporteringen till krisen och branschens reaktion på den.

Vi formulerar således problemet i tre sammanvävda frågor.

2.2 Problemformulering

Vad rapporterar portföljbolagen vad gäller uppförande och social effekt? Hur förhåller sig bolagen till de kriser och den kritik som präglat branschen de senaste åren? Vilket uttryck tar detta i rapporterna?

2.3 Disposition

Vi inleder uppsatsen med att beskriva mikrofinansbranschen i form av en näringskedja från pensionssparare till mikrolåntagare. I detta kapitel ingår även definition av begrepp och en diskussion av *social impact* kontra *social performance*. Därefter följer ett teoretiskt ramverk mot

vilket vi ämnar diskutera våra resultat. I analysdelen varvas empiri och analys, och i den efterföljande diskussionen relaterar vi resultatet av analysen till teorier om reglering, rapportering och standardisering. Därefter sammanfattar vi våra slutsatser och ger förslag på vidare forskning. Uppsatsen avslutas med en diskussion kring resultatens reliabilitet och validitet.

3. Fallet

Detta kapitel beskriver ramar och utgångspunkter för det fall vi studerar. Vi ger först en översiktlig bild av mikrofinansbranschen och dess näringskedja ända ner till mikrolåntagare. Därefter följer en beskrivning av Storebrands åtagande på mikrofinansområdet och hur man ser på detta i framtiden, varpå vi kort beskriver bolagen i portföljen. Kapitlet avslutas med en diskussion kring begrepp och mynnar ut i den definition av social performance som används i uppsatsen.

3.1 Mikrofinansbranschen – en översikt

För att på ett meningsfullt sätt titta på den aktuella rapporteringen behöver vi skapa oss en bild av mikrofinanssektorns uppbyggnad i allmänhet och Storebrands relation till portföljbolagen i synnerhet.

Med hjälp av figur 1 ges en översikt över näringskedjan från pensionssparare till mikrolåntagare. Figuren är ett försök att beskriva branschens näringskedja och hur investerat kapital flödar från privatpersoner, exempelvis pensionssparare, till individuella mikrolåntagare i utvecklingsländer. Pensionsspararen väljer en förvaltare i form av något av livbolagen, vilka i sin tur ger i uppdrag åt kapitalförvaltningsavdelningen att investera pengarna enligt ett investeringsmandat. Kapitalförvaltningen väljer i sin tur lämpliga investeringar i form av *microfinance investment vehicles* (MIV:er), vars uppdrag är att slussa pengarna vidare till mikrofinansinstitutioner, MFI:er. Dessa har i sin tur kontakt med potentiella mikrolåntagare, utvärderar deras möjlighet till återbetalning och utger slutligen mikrolånet (Ahlén 2012).

Figur 1: Mikrofinanssektorns näringskedja

3.2 Storebrand

SPP/Storebrand vann 2011 års ”Sustainable Asset Owner of the Year” som delas ut av Financial Times och International Finance Corporation (SPP 2011 a). Man har dessutom genom sin hållbarhetsprofil kvalificerat sig, som enda nordiska aktör, att ingå i Dow Jones Sustainability Index, ett index med de tio procent mest hållbara företagen i världen (SPP 2011 b). Storebrands arbete inom hållbarhet och SRI² startade till skillnad från hos många andra, inte i att man började exkludera dåliga bolag. Istället använde man en best in class-princip och satte ihop en miljöfond. På så sätt började man bygga en intern kompetens på hållbarhetsanalys (Billinger 2012). En stor del av livbolagens pengar finns i så kallad traditionell försäkring som ger en garanterad avkastning på lång sikt. Då man därmed är relativt fri att investera i olika tillgångsklasser och med olika risk beroende på olika kunders investeringshorisont, drabbas man inte av den klassiska ”kvartalsstressen” utan är fri att även göra alternativa investeringar. Det är där mikrofinansens kommer in (Billinger 2012).

² SRI är en förkortning för *socially responsible investments*, socialt ansvarstagande investeringar. I Sverige investeras cirka två tredjedelar av det institutionella kapitalet med hänsyn till någon form av hållbarhets- eller etiska principer (Sjöström 2010).

Storebrand Kapitalförvaltning arbetar på uppdrag av de två livbolagen Storebrand Livförsäkring i Norge och SPP Livförsäkring i Sverige. Uppdraget är att generera långsiktig avkastning till svenska och norska pensionärer. Från livbolagen får kapitalförvaltningen ett investeringsmandat som specificerar uppdraget. För just mikrofinansportföljen, som förvaltas av Jonas Ahlén, har man å ena sidan mål och krav på finansiell avkastning, och å andra sidan på att investeringarna ska ge ”social avkastning”. Investeringsmandatet är således dubbelt.

Storebrand har investerat i mikrofinans sedan 2005 och vill utöka portföljen samt diversifiera den ytterligare vad gäller exempelvis bransch (Ahlén 2012). Syftet med investeringar i mikrofinans är dels att få tillgång till den framtida tillväxten på utvecklingsmarknader, och dels att gå en kundgrupp som är intresserad av socialt ansvarstagande till mötes (Ahlén 2012). På grund av det ovan nämnda dubbla investeringsmandatet planerar man nu att införa ett verktyg för rapportering av det icke-finansiella resultatet av mikrofinansinvesteringarna, som skall vara gemensamt för samtliga fondförvaltare och mikrofinansinstitut. Detta för att i sin tur kunna rapportera vad investeringarna faktiskt genererar i form av social avkastning. Hittills har mikrofinansinnehavet enbart rapporterats som ett belopp i koncernens årsrapport (Storebrand 2011). Tanken är att framöver kunna rapportera social avkastning både till ägarna och i årsrapporten. Man har ett långsiktigt ”drömmål” som handlar om att i framtiden kunna inkludera social- och miljömässig avkastning i årsbeskeden som skickas ut till alla pensionssparare och pensionärer i Sverige och Norden (Billinger 2012). För Ahlén handlar det om att se vad man uppnår:

Åstadkommer vi något med det här? Vi säger att vi tror att det här är ett bra sätt att få både finansiell avkastning och bidra till ekonomisk utveckling men kan vi härleda det på något sätt? (Ahlén 2012)

Mikrofinansbranschen består av många olika typer av organisationer, från NGO:s och kooperativ till banker. De varierar också i graden av seriositet och hur socialt ansvarstagande de är. Därför gör man sina investeringar främst via sk MIV:er (se figur) som kan identifiera de bästa institutionerna att slussa vidare pengarna till (Ahlén 2012).

Man är inom Storebrand medveten om att det finns många olika ramverk, standarder för rapportering och etikcertifieringar inom branschen. Enligt Ahlén finns det för många för att man på ett trovärdigt sätt ska kunna förhålla sig till alla, och istället fokuserar man på UNPRI:s

principer för ansvarsfulla investeringar som gäller inom hela koncernen (se bilaga för beskrivning av UNPRI). Både Ahlén och Billinger tror att marknaden kommer att konsolideras och att många ramverk och standarder kommer falla i glömska.

Mycket av rapporteringen i branschen har varit fokuserad på så kallade ”success stories”. De är användbara i så mån att de går att sälja med eftersom de är lätta att ta till sig. Samtidigt framhåller Storebrand att man även behöver ha kvantifierade resultat som ger trovärdighet åt historierna (Billinger 2012).

3.3 Portföljbolagen

Idag består Storebrands mikrofinansportfölj av investeringar i åtta bolag. Innehavet har ökat från 56 miljoner NOK år 2006 till 279.8 miljoner NOK år 2011 (Ahlén 2012). Bolagen varierar i både storlek och typ och presenteras nedan tillsammans med de förkortningar vi använder i tabeller i analysdelen.

3.3.1 BlueOrchard (BO)

BlueOrchard ingår i kategorin MIV. Företaget har funnits i 10 år, och har idag 1 miljard USD investerat i mer än 250 MFI:er, och över 700 000 lån utestående hos låntagare (BlueOrchard 2012a).

3.3.2 Deutsche Bank (DB)

Deutsche Bank är en global investmentbank som utöver traditionella investeringar erbjuder fonder som investerar i mikrofinans (Deutsche Bank 2012b). De var en av de första som var med att utveckla en plattform för investeringar i mikrofinans och möjliggjorde för institutionella investerare att gå in i sektorn (Ahlén 2012).

3.3.3 Developing World Markets (DWM)

Developing World Markets definierar sig som investmentbank och fondförvaltare. De investerar i MFI:er och kan därför kategoriseras som en MIV. Deras portfölj består av 785 miljoner USD investerat i över 140 MFI:er (DWM 2012b).

3.3.4 Incofin (IF)

Incofin är en fondförvaltare med fokus på mikrofinans (Incofin 2012a). Storebrand investerar i Incofins fond Rural Impulse Fund II. Den lanserades i juni 2010, och i slutet av året hade man investerat i nio MFI:er i sex länder. Den totala portföljstorleken i slutet av 2010 uppgick till 9,7 miljoner euro och fondens totala storlek uppgår till 120 miljoner euro (Incofin 2012b).

3.3.5 Mikrofinanshuset (MFH)

Mikrofinanshuset består av tre investeringsbolag som investerar i mikrofinans i Afrika. Då de inte har någon särskilt informativ hemsida och vi inte har kommit i kontakt med någon representant får bolaget utelämnas från vidare presentation (MFH 2012).

3.3.6 Norwegian Microfinance Initiative (NMI)

NMI bildades under 2008, som ett samarbete mellan offentliga och privata investerare. NMI har två fonder, NMI Global Fund och NMI Frontier Fund. NMI ingår i kategorin MIV (Norwegian Microfinance Initiative 2012). De investerar idag ca 100 miljoner USD i åtta andra MIV:er och direkt i fyra mikrofinansinstitut. Dessa investeringar har nått 79 MFI:er i 34 länder (NMI 2011).

3.3.7 Progression Capital (PC)

Då Progression Capital inte har någon fungerande hemsida och vi inte har kommit i kontakt med någon representant utelämnas bolaget från presentation (Progression Capital 2012).

3.3.8 Women's World Banking (WWB)

Women's World Banking kallar sig för en non-profit organization som "arbetar globalt för att stärka kvinnor och deras familjer" (WWB 2012a). WWB har idag 7 miljarder USD i utestående lån (WWB 2012b). Man är organiserad som ett nätverk av 39 MFI:er, som tillsammans tjänar 26 miljoner klienter, till 80% kvinnor, i 27 länder (WWB 2011).

3.4 Definition av begrepp

Utgångspunkten för uppsatsen var alltså att undersöka metoder för att rapportera social avkastning. Vid den inledande litteratursökningen kring ansvarsfulla investeringar i allmänhet och investeringar i mikrofinans i synnerhet noterade vi att det cirkulerar flera olika begrepp för det som kan definieras som en positiv effekt på samhället ur ett icke-ekonomiskt perspektiv.

Förutom *social impact* används *social performance* och *social return on investment*³. Vissa talar även om en så kallad *double bottom line* för att beskriva kombinationen av ekonomisk och social effekt. Ibland inkluderas även miljöperspektivet och då används begreppet *triple bottom line* (Billinger 2012). Nedan följer en diskussion kring de två vanligaste begreppen *social performance* och *social impact*, och vårt val av begrepp och definition.

3.4.1 Social impact

Vid en initial litteratursökning på begreppen ”social impact” och ”microfinance” i kombination visade det sig att impact-begreppet främst används för att utreda och empiriskt belägga samhällseffekt i form av fattigdomsbekämpning av tillgången på mikrolån. Det vanligaste tillvägagångssättet är så kallade randomiserade kontrollerade studier (RCT-studier). Genom att tillgängliggöra mikrolån för en grupp, t ex en by, och inte göra det för en kontrollgrupp har man försökt bevisa effekt empiriskt. Duvendack et al (2011) gör en systematisk översikt över de studier som gjorts och fokuserar främst på de tekniska och datamässiga svårigheterna att mäta effekten av mikrofinans. Resultatet var att de flesta försöken att fastställa effekt led av metodologiproblem eller otillräcklig data, och att resultaten därmed har låg reliabilitet.

En av de studier som tas upp i Duvendacks översikt gjordes 2009 av Karlan och Zinman (2009). Studien syftade till att genom en randomiserad kontrollstudie med en grupp som fick mikrolån och en kontrollgrupp som inte fick det, fastställa effekt på exempelvis ökat företagande och välmående. Resultaten blev blandade men visade inte någon direkt positiv effekt, utan möjligen en negativ sådan.

Banerjee et al (2009) gjorde också de en randomiserad kontrollerad studie, och fick på samma sätt mycket blandade resultat. Man valde slumpmässigt hälften av 104 identifierade slumområden i Hyderabad i Indien i vilka man öppnade en MFI. Den andra hälften användes som kontrollgrupp genom att ingen MFI öppnades där. Resultaten var blandade även i denna studie men någon klar effekt kunde inte fastställas, i alla fall inte på denna korta tidsperiod av 15-18 månader som studien undersökte.

³ Begreppet är även namnet på en metod för att kalkylera social nytta i monetära termer och ett globalt nätverk som arbetar med att utveckla detta. Se <http://www.thesroinetwork.org/>

I samband med att dessa studier blev kända, kom starka reaktioner från mikrofinansvärlden (Knowledge@Wharton 2009). Bland annat publicerade Accion, en organisation som erbjuder hjälp med styrning och ledning samt kontakt mellan investerare och MFI:er, ett dokument där man öppet kommenterade resultaten och hänvisade till bristfällig metodik. Man menade dessutom att det är svårt att acceptera att mikrolån inte skulle ha någon effekt - eftersom man själv såg bevisen varje dag. I dokumentet, som har formen av ett öppet brev, avslutar man med en lista på så kallade success stories, dvs anekdotiska berättelser om mikrolåntagare och den positiva effekt lånet haft på deras liv (Accion 2010). Det går sammanfattningsvis att konstatera att mikrofinanssektorns omtalade effekt mot fattigdom kommit att ifrågasättas och att branschen misslyckats med att besvara kritiken med bevis i form av något annat än anekdotiska berättelser.

3.4.2 Social Performance

När vi fick tillgång till de första rapporterna från portföljbolagen konstaterade vi att de oftast kallar rapporten för social performance-rapport. I sökandet efter en generellt accepterat definition av social performance att använda stötte vi på en lång rad branschaktörer och rapporteringsramverk. Vi kunde dock identifiera en, Social Performance Task Force (SPTF), som återkom i en stor mängd artiklar och mikrofinansrelaterade webbsidor samt i portföljbolagens rapporter (se tabell 1 i analysen). SPTF har Världsbankens mikrofinanssatsning CGAP (se bilaga) i ryggen och då organisationens uttalade mission är att göra social performance till en naturlig del av styrning i mikrofinanssektorn tar vi fasta på deras definition av begreppet, vilken presenteras nedan.

3.4.3 Social Performance Task Force - SPTF

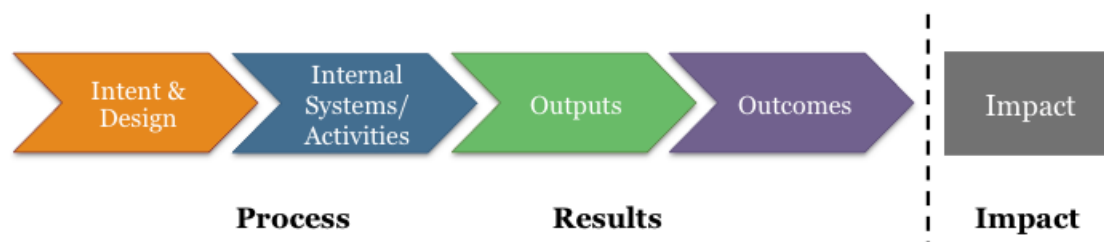
Social Performance Task Force är en sammanslutning av drygt 1000 medlemmar från olika aktörsgupper inom mikrofinans. Medlemmarna är bl a MFI:er, donatorer och investerare, nätverk och associationer, ratinginstanser och forskare. SPTF säger sig ha en vision att social performance management skall bli allmän praxis i branschen. Det här skall uppnås genom att länka samman intressenter och aktörer, möjliggöra dialog, lärande och samarbete och att arbeta mot industristandarder. (SPTF 2012a)

I SPTF:s definition är social performance att arbeta utifrån "gemensamt accepterade värden". Enligt SPTF handlar det om att:

- *Serving increasing numbers of poorer and more excluded people sustainably.*
- *Improving the quality and appropriateness of financial services available to target clients through systematic assessment of their specific needs.*
- *Creating benefits for clients of microfinance, their families and communities in terms of: increasing social capital, assets, income, and access to services; reducing vulnerability; and fulfilling basic needs.*
- *Improving the social responsibility of the MFI towards its clients, its employees and the community it serves.* (SPTF 2012 a)

Enligt SPTF är det inte tillräckligt att använda sig av berättelser från klienter och direktobservation, utan man måste 1) definiera mål 2) mäta sin utveckling mot målet och 3) använda resultaten för att förbättra produkter och tjänster. För en MFI kan det här handla om att sätta mål vad gäller räckvidd på landsbygden och klientskydd, att kvantifiera och mäta hur man presterar på dessa områden, och använda resultaten som underlag för förbättring.

Figur 2: Social Performance Task Forces typologi för social performance

I vår översättning: Målsättning och plan respektive Interna system och aktiviteter. Vad gäller outputs och outcomes finns ingen bra svensk översättning som tydliggör skillnaden, varför vi behåller de engelska uttrycken. (SPTF 2012b)

SPTF beskriver social performance och social performance management som en process med distinkta steg. Vi ser i figuren att man skiljer på process och resultat. Man gör vidare en distinktion mellan sociala resultat i form av *outputs* å ena sidan och *outcomes* å andra. *Outputs* innebär resultat som att nå klienter, erbjuda icke-finansiella tjänster som undervisning om hälsa och ekonomi, dvs vad organisationen producerat. *Outcomes* däremot är resultat i form av förändringar i klienternas liv, såsom ökad läskunnighet eller andel som tagit sig över fattigdomsgränsen.

SPTF definierar *impact* som något separat, då det involverar statistisk analys med både en kontroll- och en behandlingsgrupp och syftar till att isolera variabler för att fastställa vilken förändring som är hänförlig till själva lånet. Den här typen av analys ligger alltså utanför ramarna för intern styrning och kontroll. Istället är den ämne för nationalekonomiska studier och

experiment. SPTF:s fokus ligger på styrning och ledning och de erbjuder ett antal olika verktyg att använda i denna process (SPTF 2012b).

4. Metod

Studien syftar till att bidra till förståelsen för social performance-rapportering inom mikrofinans . Detta görs i form av en fallstudie som undersöker den befintliga rapporteringen hos portföljbolagen.

Fallstudien som forskningsmetod karakteriseras av ett fokus på en begränsad situation, en enhet med ett syfte och funktionella delar (Stake 1995). Som angreppssätt väljer forskaren att fokusera djupt på ett enda företag, en individ eller en situation och att generera en djupgående och detaljerad undersökning av det aktuella fallet. Angreppssättet passar denna studie eftersom vi ämnar bidra till ökad förståelse. Då ämnet inte tidigare studerats, utgör den studien av Storebrands portfölj av investeringar i mikrofinans ett avslöjande (revelatory) fall, dvs analys av att fenomen som tidigare inte synliggjorts i forskning eller varit tillgängligt (Yin 2005). Det är avslöjande på så sätt att forskningsområdet är relativt nytt och någon liknande studie av den rapportering av social performance som görs idag inte har kunnat hittas. Den inledande litteratursökningen tydliggjorde att den akademiska litteraturen om mikrofinans är mycket koncentrerad till RCT-studier av olika slag, medan vi fokuserar på rapportering som en form av styrning. Det saknas därmed i stor utsträckning teori att luta sig mot, varför en induktiv ansats, med syfte att generera teori utifrån empiri, blir lämplig. Vi använder data i form av rapporterna för att kategorisera teman och fenomen och generera teori.

Då vi nått en bit med analysarbetet slogs vi av hur våra kategorier och koncept på många sätt var samstämmiga med den definition och uppdelning av social performance som SPTF gjort. Därför valde vi att utgå ifrån deras definition och typologi för presentation av våra egna resultat. Det skulle förstås kunna kategoriseras som deduktion, dvs att vi applicerar teori på datan, men då syftet inte främst var att undersöka hur SPTF:s typologi återspeglas i rapporteringen vidhåller vi att ansatsen ändå främst är induktiv. Ramverket är ett redskap för presentation av de resultat som induktionen producerade, och inte ett teoretiskt redskap för analys.

Genom kvalitativ innehållsanalys av rapporterna skall förutom kartläggning av befintlig rapportering även bidra till förståelse för krisens och omvärldens påverkan på portföljbolagens

rapportering. Därför har studien även inslag av *instrumentellt* fall, då vi eftersträvar att besvara en bredare, generaliserbar frågeställning (Stake 1995).

Ursprunget till att just Storebrand valts för fallstudien har förstås delvis sin uppkomst i att frågeställningen utarbetades i samråd med dem. Vi menar dock att Storebrands portfölj är ett informationsrikt fall i så mån att portföljen innehåller åtta bolag inom mikrofinans och därmed ger en bred förståelse av branschen som helhet. Dessutom är koncernens livbolag helt vanliga pensionsförvaltare i Sverige respektive Norge, som kan antas ha behov och synsätt som är representativa för andra institutionella investerare.

4.1 Grundad teori – ett metodologiskt ideal

För analys av rapporterna används grundad teori (GT). Detta är en forskningsmetodik som tar en något annorlunda utgångspunkt än den traditionella linjära processen med litteraturstudie över kunskapsläget, hypotesformulering och –test (Flick 2009).

I GT, som utvecklades av Anselm L. Strauss och Barney G. Glaser, tar man avstamp i ämnet, och låter teorierna växa fram – istället för att applicera teori på objektet. I sin mest renlärliga form går GT-processen till så att forskaren ställer upp en generell forskningsfråga och samlar in relevant data. I nästa steg kodas datan i sk koncept och kodade koncept sammanställs i kategorier. Processen ska leda till sk teoretisk mättnad, då mer data inte kan generera nya insikter. Teori växer sedan fram ur de skapade kategorierna.

Någon sådan renlärlig GT existerar knappast, men inslag av GT med mer eller mindre trohet till originalet har fått enormt genomslag inom kvalitativ forskning. (Bryman & Bell 2009) Ett av de grundläggande idealen är att forskaren angriper datan utan att ha gjort någon föregående litteratur- eller teoristudie, och därmed är fri från fördomar och tidigare intryck. Men givetvis formuleras ingen forskningsfråga i verkligheten utan kunskap och insikt om tidigare litteratur och teori. Så heller inte vår. Istället använder vi GT som en tankemodell, ett ideal, i behandlingen av datan och konstruktionen av teori.

Det teoretiska ramverket är inte främst till för att formulera frågeställning och hypotes. Med inspiration från GT-ansatsen gjorde vi kodning och analys innan det teoretiska ramverket var formulerat. Teorierna där återkommer sedan i diskussionen som en bakgrund mot vilken vi

diskuterar våra resultat. De utgör dessutom ett sätt att orientera in vår forskning i det akademiska fältet, och relationen till teorierna bidrar till flera nya intressanta forskningsförslag.

4.2 Datainsamling och urval

Initialt kontaktade vi alla de åtta bolagen med en förfrågan om att skicka allt de hade i form av social performance-rapportering. Något svar erhöles aldrig, trots upprepade försök, av varken Progression Capital eller Mikrofinanshuset. Då inget av dessa bolag har någon rapportering eller beskrivning tillgänglig på hemsidan exkluderades de. Från de övriga bolagen erhöles flera olika typer av rapporter. Vi har använt den senast tillgängliga rapporten så rapportåren varierar mellan 2010 och 2011. Studien är inte longitudinell till sin karaktär, varför den senast tillgängliga uppfyller vårt krav om att datan skall bidra så mycket som möjligt till ökad förståelse. Med det perspektivet menar vi att det är tillräckligt att rapporterna är aktuella.

För att få en fördjupad förståelse för Storebrand, deras hållbarhetsarbete och syftet med mikrofinansinvesteringarna kompletterades analysen av rapporterna med två intervjuer med anställda inom Storebrand, dels Stina Billinger som är hållbarhetsstrateg, och dels Jonas Ahlén som är ansvarig förvaltare för investeringarna i mikrofinans. Intervjuerna var semistrukturerade till sin karaktär och berörde övergripande frågor om investeringarnas syfte och de intervjuades syn på mikrofinansrapportering. Intervjuerna spelades in och transkriberades i sin helhet.

4.3 Kodning

Kodningen gjordes av båda uppsatsförfattarna tillsammans. Vi använde nVivo, en programvara för kvalitativ innehållsanalys. En rapport gicks igenom i taget, och större delen av texten kodades. I princip utelämnades bara sådant som är interna referenser i texten, likt inledningar som refererar till artiklar eller teman som skall återkomma senare. Vid kodningen av den första texten skapades en ny nod för nästan varje ny mening. Successivt blev det dock färre och färre noder som användes och vid kodning av den sista rapporten skapades få nya noder.

Alla nyckeltal som återfanns i rapporterna kodades, oavsett vilken typ av nyckeltal det var. Det bortsågs dock helt från ett uppslag i WWB:s rapport som utgjordes av finansiell resultat- och balansräkning. Nyckeltal kodades oavsett om de nämndes inne i löpande text eller i tabell- eller grafikform. Totalt kodades 51 nyckeltal, av både finansiell, operativ och social karaktär. Resultatet av kodningen presenteras i analysen i en tabell där enbart sociala nyckeltal inkluderas.

Branschinitiativ har kodats på samma sätt som nyckeltal, dvs utan hänsyn till om omnämmandet skett i löpande text eller som en logotyp. Även resultatet av detta presenteras i analysen.

4.4 Analysen

Vi inledde analysarbetet med att organisera noderna i ett slags nodträd. Relaterade noder kopplades samman som mor- och dotternod och denna gren sammankopplades med ytterligare mor- och dottergrenar i övergripande noder, och så vidare. Till slut uppstod en struktur av noder organiserade kring ett antal övergripande teman. Tillvägagångssättet utgjorde ett sätt att identifiera det som i grundad teori kallas för koncept och kategorier. nVivo ger möjligheten att dra ut rapporter på alla citat som kodats i en viss nod, och att se vilka noder som kodats mest frekvent i data som helhet eller i varje rapport för sig.

4.5 Presentation av resultaten

Analysen skrevs initialt ut rapport för rapport och citaten organiserades utifrån teman så som de uppkom i varje rapport. I nästa steg organiserade vi om analysen utifrån de teman som identifierats. Analysdelen innehåller således en blandning av empiri och analys, vilket motiveras utifrån två synvinklar. Först och främst är vi medvetna om att tolkning sker redan i urval av citat, och att en renodlad empiridel därmed blir svår att uppnå och knappast önskvärd med den valda ansatsen. För det andra finns det av läsbarhetsskäl anledning att organisera analysen kring teman. Som övergripande struktur för presentationen av analysresultaten har vi tagit fasta på den typologi för social performance som Social Performance Task Force presenterar och som beskrivs i kapitel 3. Av praktiska skäl behöll vi alla citat från rapporterna på originalspråk.

4.6 Avgränsning

Studien är avgränsad till de bolag som ingår i Storebrands mikrofinansportfölj idag. Vi tittar på vad bolagen *rapporterar* men undersöker inte vad de faktiskt gör. Studien tar fasta på SPTF:s begrepp social performance och exkluderar därmed social impact eftersom den undersöks med kvantitativa metoder och bolagen inte rapporterar detta. Således går en gräns mellan det nationalekonomiska, social impact, och det företagsekonomiska, social performance. Denna studie håller sig till det senare. Som diskuterats ovan kan dock performanceperspektivet innehålla resultatmått i form av det som SPTF kallar för *outcomes* – men även dessa är alltså enbart rapporterade och inte nödvändigtvis empiriskt fastställda genom RCT-studier. Vi gör vidare en

avgränsning så till vida att vi inte ifrågasätter krisen och dess anledningar. Fokus ligger på hur den tas upp i rapporterna och inte på vad krisen i sig berodde på. Man skulle kunna likna den vid en konstant variabel.

5. Teoretiskt ramverk

Som diskuterades i inledningen slogs vi tidigt av den enorma mängd branschstandarder och ramverk som finns inom mikrofinanssektorn. Det teoretiska ramverk som presenteras nedan är ett sätt att orientera in vår studie i en större kontext av teori kring reglering och standardisering. Vi inleder med en beskrivning av tre typer av regler. Sedan lägger vi fokus på det institutionella perspektivet där organisationer agerar utifrån omvärldens förväntningar. Kapitlet avslutas med en distinktion mellan tre typer av regler.

5.1 Tre typer av regler – en teoretisk översikt

Regler kan, enligt Brunsson och Jacobsson, delas in i tre olika kategorier (Brunsson & Jacobsson 2000).

5.1.1 Tvingande regler

Först finns det tvingande regler, vilka följs av sanktioner om de inte följs. Att en regel är tvingande innebär att det finns en grupp som måste följa dem, det finns då en hierarkisk relation mellan regelsättaren och regelföljaren. Exempel på regelsättare i denna grupp är staten som utfärdar lagar eller ett koncernbolag som tvingar sina dotterbolag att rapportera. Tvingande regler har alltså en tydlig upphovsman och en tydlig regelföljare.

5.1.2 Frivilliga regler – mjuk reglering

Nästa kategori är frivilliga eller mjuka regler, som kan ha många olika namn, t.ex. standarder, rekommendationer och riktlinjer. Precis som de tvingande reglerna har dessa en tydlig upphovsman och är nedskrivna. Skapare av mjuk reglering kan vara allt från företag som själva vill följa reglerna till internationella organisationer som säljer de regler som de skapar. Standarder kan ses som en form av självreglering.

Den mjuka regleringen sprider sig till allt fler samhällsområden. Vad är det som gör den så attraktiv? Mjuk reglering kännetecknas av frivillighet att följa, att inga juridiska sanktioner följer för den som avviker och att den ofta är vagt formulerad och därmed lämnar stort

tolkningsutrymme för regelföljaren. Ofta innefattar mjuk reglering omfattande rapportering och granskning och kan kräva mycket tid och resurser för den som följer den. Även om förhållandet mellan den som reglerar och den som regleras inte nödvändigtvis är hierarkiskt utan snarare har karaktären av nätverksrelationer, kan reglerna ändå få en tvingande karaktär. Dels finns det en typ av attraktionskraft i just mjuk reglering, och dels kan det vara mycket svårt att avböja att delta. Eftersom en organisations verksamhet visas upp för andra genom rapportering blir det tydligt vem som avviker eller inte presterat tillräckligt bra. (Jacobsson, Mörtth & Sahlin-Andersson 2004).

Skälen till att just mjuk reglering uppstår kan vara många. T ex kan det handla om områden där det av något skäl är svårt eller omöjligt att reglera formellt. Det kan handla om områden där kunskap utvecklas så snabbt att lagstiftningen inte kan förväntas hänga med. Det kan också handla om att självregleringen kan vara mer progressiv till sin natur än vad lagstiftning förmår.

Jacobsson, Mörtth och Sahlin-Andersson (2004) tar exemplet ackreditering av MBA-utbildningar och menar att det blir mycket viktigt för högskolor att erhålla ackrediteringsstämpeln i kampen om studenter och resurser, och att man inte vill riskera att stå utanför. Ofta formuleras mjuk reglering i form av strävan efter samordning, transparens och legitimitet, och vem kan säga sig vilja stå utanför detta?

Ytterligare ett exempel på mjuk reglering är FN:s Global Compact. Denna mjuka och frivilliga reglering består av nio principer som företag kan välja att skriva under. Idén är att istället för statlig reglering ska FN kommunicera direkt med globala företag, och att det ur legitimitetssynvinkel blir viktigt för företagen att delta. Följer man inte principerna riskerar man att pekats ut som illegitim och icke ansvarstagande.

Reglering uppstår i en institutionell omvärld och hur den sker beror på vad som anses attraktivt. Jacobsson, Mörtth och Sahlin-Andersson menar att just mjuk reglering är populärt idag därför att den speglar rådande (ny)liberala ideal om marknadsmässighet, konkurrens och individualism. Vi menar att denna parallell kan dras även till *vad* som regleras. Ur Meyer och Rowans (1977) perspektiv agerar företag utifrån institutionellt tryck. När en fråga, exempelvis miljön, blir aktuell i omvärlden, är det troligt att någon form av reglering uppstår på just det området.

5.1.3 Normer

Den tredje och sista kategorin är normer som till skillnad från både frivilliga och tvingande regler inte är nedskrivna. Det handlar istället om uppfattningar som är så dominerande att de får ”regelliknande karaktär”. Åsikter och idéer om hur goda och legitima företag bör organiseras och agera är exempel på denna typ av normer och enligt Meyer och Rowan kan dessa normer, kallade myter, alltså vara så starka att organisationer anpassar sin organisatoriska struktur efter dem. I Brunssons uppdelning är alltså normer exempel på en typ av regler – samtidigt är normer alltså någonting som i sig kan ge upphov till regler.

5.2 Omvärldens krav och organisationers reaktioner

Fernler och Svedberg Nilsson ger en bra översikt av litteratur kring relationen mellan organisationers och omvärldens krav. (Fernler & Svedberg Nilsson 2005). De menar att dagens företag har långt fler krav på sig än företag för hundra år sedan hade, och att dessa krav ofta har formen av regler. Det som ofta kallas det *nyinstitutionella* perspektivet fokuserar särskilt på icke-tvingande, frivilliga former av reglering och hur dessa uppkommer som en följd av omvärldens krav. Avstamp tas i institutionell teori för att beskriva hur omvärldens krav förändrar organisationers beteende och ger upphov till olika typer av reglering. Meyer och Rowan (1977) argumenterar för att organisationer inte främst, som den då dominerande forskningen hävdade, organiserar sig utifrån vad som är effektivast ur process- och produktionssynvinkel. Istället skapas formaliserade organisationer utifrån omgivningens krav, och de så kallade institutionella myter som skapas där. Dessa myter är dock inte nödvändigtvis sammankopplade med ett mer effektivt sätt att organisera sig. Organisationer drivs att anpassa praxis, arbetssätt, rutiner eller sin formella organisation för att upprätthålla eller öka sin legitimitet gentemot omvärlden och för att därigenom säkerställa sin överlevnad. Den här anpassningen är ofta ceremoniell till naturen, och görs för att upprätthålla legitimitet. Meyer och Rowan tar exemplet hur frågor om miljösäkerhet och föroreningar blivit viktigare, och att organisationer därför måste institutionalisera dessa miljöregler genom att exempelvis inrätta en avdelning eller tjänst som sysslar med detta. De ceremoniella aktiviteterna eller inslagen tar tid, och står ofta i konflikt med kraven på att utföra sin verksamhet på ett effektivt sätt. Det motsatta gäller också: ett totalt fokus på effektivitet innebär att man inte kan uppfylla sina ceremoniella plikter gentemot omvärlden. Detta kan innebära att man särkopplar den formella organisationen från den faktiska verksamheten (Meyer

och Rowan 1977). Vi menar att detta, för att återkoppla till mjuk reglering, kan innebära att man formellt följer regler och skriver under principformuleringar men att detta har liten bäring på de faktiska aktiviteterna.

DiMaggio och Powell (1983) identifierar tre sätt organisationer förhåller sig till tryck från omvärlden. De bygger sin analys på idén om isomorfism, nämligen att företag inom samma institutionella omvärld tycks börja organisera sig och agera likadant för att möta omvärldens krav. *Coercive isomorphism* beror på tryck från organisationer som organisationen är beroende av eller sammankopplad med. *Mimetic isomorphism* handlar om hur organisationer imiterar andra organisationer som de uppfattar som mer legitima eller framgångsrika. *Normative isomorphism* handlar om hur exempelvis organisationsmedlemmar med liknande akademisk bakgrund ser på problem och lösningar på samma sätt och därmed agerar likriktat.

Power (1997) fokuserar på hur krav på rapportering och uppföljning inte bara existerar av informationsskäl, utan kan även påverka utvecklingen och organiseringen i företag eller organisationer. Power diskuterar hur samhällets ökande krav på uppföljning och kontroll i form av redovisning och revision leder till att organisationer börjar utforma verksamheten så att den främst skall vara reviderbar.

6. Empiri och analys

I denna del presenterar vi kort omfattningen av bolagens rapportering och hur länge de gjort den (6.1). Därefter är presentationen som följer ordnad efter SPTF:s typologi för social performance. Vi inleder med Målsättning och plan (6.2) och därefter kommer Interna system och aktiviteter (6.3). Vad gäller resultatrapportering gör bolagen inte någon åtskillnad på outputs och outcomes, så den resultatrapportering som görs, i form av nyckeltal och låntagarberättelser, slås samman under 6.4 Resultat.

6.1 Rapporternas omfattning

Vår undersökning visar att social performance-rapportering är en relativt ny företeelse i mikrofinanssektorn. BlueOrchard och Incofin har båda en särskild rapport för social performance, på 36 respektive 46 sidor. Även en särskild 12-sidig rapport för den aktuella Incofin-fonden har inkluderats då den innehöll social performance-data. För BlueOrchard är 2011 den tredje social performance-rapporten. Incofin har precis (vår 2012) givit ut sin första.

NMI gör vad de kallar för managementrapport för 2010 (44 sidor) med fokus på styrning medan WWB har en årsrapport för 2010 (36 sidor) med både finansiell och social rapportering. En översiktlig genomgång av rapporter sedan 2006 visar att social performance-begreppet dök upp först 2009. Deutsche Bank behandlar sina mikrofinansinvesteringar på totalt tre sidor i sin årliga CSR-rapport. De har gett ut årliga CSR-rapporter sedan 2002 och sedan dess har mikrofinans tagits upp i mer eller mindre omfattning. Alla dessa rapporter finns tillgängliga online.

DWM arbetade under skrivandets gång (vår 2012) med sin första social performance-rapport och därför använde vi en intern, 16-sidig presentation av deras metoder, samt information från hemsidan. Rapporten blev klar helgen innan inlämning, varför den av praktiska skäl exkluderats. Två av portföljbolagen tycks inte ha någon rapportering alls då de inte svarat på vår förfrågan.

Sammanfattningsvis har bolagen kommit olika långt. Från ingen rapportering alls, till en växande del av sin årliga rapport, till att arbeta med sin första renodlade social performance-rapport eller ha gjort det några år redan.

6.2 Målsättning och plan

6.2.1 Formulering av målsättning

I alla rapporter finner vi en formulering av målsättningen.

NMI formulerar sitt uppdrag som att man ska:

contribute to the empowerment of poor people and to the creation of jobs, wealth and economic social sustainability in developing countries by investing in and supporting Microfinance Institutions (NMI 2011)

Enligt Deutsche Bank är finansiell avkastning inte det främsta syftet:

Deutsche Bank views its commitment to microfinance not as a commercial activity with the goal of maximizing profit but rather as an opportunity to use a business method to create social and financial benefits for the poor and their communities. (Deutsche Bank 2012a)

DWM fokuserar på kapitalmarknadens funktion:

To improve lives at the base of the world's economic pyramid by harnessing the power of capital markets. (DWM 2012a)

Incofin (RIF II) å sin sida fokuserar särskilt på de geografiska områden som sällan nås av mikrofinans:

The mission of RIF II is to contribute to the alleviation of poverty in rural areas underserved by the microfinance industry by providing (subordinated) loans and/or equity financing to microfinance institutions and other commercial companies that provide innovative financial services in rural areas. (Incofin 2011)

Hos Women's World Banking ligger fokuset specifikt på kvinnor:

The mission of the Women's World Banking global network is to expand the economic assets, participation and power of low-income women and their households by helping them access financial services, knowledge and markets. (WWB 2011)

BlueOrchard uttrycker ingen specifik målsättning i sin social performance-rapport, men vi finner den på hemsidan:

BlueOrchard's mission is to empower the poor world-wide and improve their quality of life by promoting income-generating activities through private investments in microfinance. (BlueOrchard 2012b)

Hos alla sex av de bolag som vi fått rapportering ifrån eller vars hemsida vi kunnat undersöka, är uppdraget alltså formulerat med fokus på att hjälpa fattiga, även om de i vissa fall har olika fokus, särskilt hos WWB och Incofin där kvinnor respektive människor på landsbygden uttrycks vara särskilt viktiga.

6.2.2 Double Bottom line – ett businesscase för socialt ansvar

Förutom att målsättningen hos alla de undersökta portföljbolagen är formulerad med fokus på fattigdomsbekämpning, hittar vi också många referenser till det som inom CSR, ansvarsfulla investeringar och angränsande fält kallas för double bottom line. BlueOrchard understryker att verksamheten har två parallella mål, och hävdar att det inte går att göra goda affärer utan att också ta etiska hänsyn.

Good social practices are good business practices (BlueOrchard 2012a)

Rent praktiskt menar man att dessa två hänsyn tas i beaktande i den faktiska verksamheten:

Consequently, our main yardstick is increase in outreach while adequately screening MFIs along our social and financial criteria. (ibid)

Vi tolkar detta som att man ska utöka räckvidden genom att investera i fler MFI:er, men utan att ge upp sina krav vad gäller sociala och finansiella kriterier.

Medan BlueOrchard talar allmänt om ett dubbelt ansvar använder sig Women's World Banking explicit av begreppet double bottom line. Man framhåller argument för varför de två delarna i double bottom line-idén kompletterar varandra:

The network has outperformed the industry in both social and financial performance metrics demonstrating that the double bottom line is not only attainable, but that poverty alleviation and financial sustainability are complementary. (WWB 2011)

Även NMI är flitiga med att nämna den dubbla avkastningen på lång sikt:

The NMI funds seek to balance a long-term positive social and economic impact with fair financial returns. (NMI 2011)

Hos Incofin däremot används begreppet explicit:

Incofin IM too pursues a "double bottom line" approach, with financial and social performance on an equal footing. (Incofin 2011)

Två av bolagen avviker från de övriga. DWM formulerar sig inte i double bottom line, och Deutsche Bank nedtonar, som vi såg i citatet under 6.2.1, vikten av den finansiella delen, genom att inte ha ett uttalat mål att främst tjäna pengar på mikrofinansinvesteringarna. De andra bolagen tycks mena att samhället får den sociala avkastningen medan investerarna får den ekonomiska. I Deutsche Banks version, däremot, är målet för både den ekonomiska och sociala avkastningen lokalsamhället. Deras egen ekonomiska avkastning är sekundär.

6.2.3 Krisen i Andhra Pradesh, överskuldssatthet och kritik mot branschen

I fem av sex rapporter (alla utom DWM:s) nämns den kris som drabbat branschen. Oftast får Andhra Pradesh utgöra exempel, men NMI konkluderar att det handlade om flera länder:

Further, in several countries, including India, Bangladesh, Nicaragua, Bosnia and Herzegovina, and Morocco, among other others, microfinance in 2009 and 2010 became the subject of political and social tensions over the behavior of some MFIs. (NMI 2011)

Vidare diskuterar några av rapporterna att den påstådda effekten mot fattigdom har ifrågasatts de senaste åren.

Yet it is the development impact of microfinance that has come under scrutiny recently: Does microcredit contribute to poverty alleviation? The microfinance industry needs more rigorous evidence of its claimed development impact. While we remain convinced that this assumption holds, we are working harder to respond to the call for stronger evidence of impact. (BlueOrchard 2012a)

De beskriver vidare en upplevelse av att konceptet mikrofinans kommit att ifrågasättas till följd av krisen och bristen på bevisad effekt:

As a result, the microfinance model and its social impact are now being questioned in India and globally. (BlueOrchard 2012a)

...it was also a year of considerable introspection as the industry grappled with questions of profitability, transparency and impact (WWB 2011)

Citaten är talande då de sammanfattar problemen i branschen de senaste åren. De syftar dels på den överskuldssättning och oetiska utlåning som dominerat vissa regioner, och dels på ifrågasättandet av huruvida mikrofinans ens har någon positiv effekt för fattigdomsbekämpning.

Sammanfattningsvis identifierar vi alltså två generella problem som tas upp i rapporteringen. Det första är *etikproblemet*, som har med lånutgivande och MFI:ers uppförande att göra. Det andra är *effektproblemet*, som har med bristen på bevisad effekt att göra.⁴

6.2.4 Branschen svarar

Det går att identifiera flera sätt bolagen bemöter de ovan identifierade problemen i ord. Först och främst finns de direkta påståendena att man även fortsättningsvis tror på modellen och på att mikrofinans har en positiv effekt för fattiga.

The microfinance industry needs more rigorous evidence of its claimed development impact. While we remain convinced that this assumption holds, we are working harder to respond to the call for stronger evidence of impact. (BlueOrchard 2012a)

Ett annat sätt att respondera är att betona det hårda arbete som kvarstår för att möta kritiken och ifrågasättandet som uppstod ur krisen:

⁴ Dessutom behandlas hos NMI risken för politiskt ingripande i form av ofördelaktig lagstiftning, men då detta främst utgör finansiell risk för investerare hamnar det problemet utanför uppsatsens avgränsning.

We believe that 2011 will be a year of moderate growth for the industry and that industry stakeholders will come together to begin to address many of the challenges and concerns that were raised in 2010. (NMI 2011)

Ett tredje sätt som identifierats är att man själv var medveten om att krisen skulle komma för länge sen. Det är tydligt att detta ett sätt att ta avstånd och påvisa att man inte var inblandad. Exempel på detta återfinns hos både Deutsche Bank och WWB.

Deutsche Bank was at the forefront of industry leaders who warned early of the risks that could arise through an increasingly aggressive commercialization of microloans. (Deutsche Bank 2012a)

6.2.5 Behovet av finansiella tjänster

Ytterligare ett sätt att bemöta problematiken i ord är att fokusera på varför världens fattiga behöver tillgång till finansiella tjänster, istället för att lägga tyngd på fattigdomsbekämpning. WWB diskuterar behovet av sparande, särskilt för kvinnor:

WWB knows from its research that poor women, those living on less than US\$2 a day, are inherent savers but are forced to save informally in unreliable ways: under a mattress, or through buying livestock because they don't have access to savings accounts. (WWB 2011)

Ett exempel från BlueOrchard fokuserar på ett "inkluderande finansiellt system":

We believe that microfinance contributes significantly to creating a fairer, more inclusive financial system globally and provides much-needed services to millions that would otherwise be denied of basic financial services.

Det är talande hur detta argument gör att man inte behöver förhålla sig till huruvida mikrofinans har någon effekt för fattigdomsbekämpning. Den här typen av argumentation utgör i vår mening ett sätt att skifta fokus från den ifrågasatta effekten.

6.2.6 Sammanfattning: Målsättning och plan

I detta kapitel har vi först konstaterat att alla de rapporterade bolagen formulerar sitt uppdrag med målet fattigdomsbekämpning, om än i lite olika skepnader och med olika fokus. Dessutom har vi visat att majoriteten av bolagen beskriver hur verksamheten har en double bottom line med både social och ekonomisk avkastning. Vi visade dock hur DWM och Deutsche Bank avvek något från hur de övriga formulerade sig. Vidare fann vi att fem av sex rapporterade bolag tog upp branschkrisen i rapporteringen, och definierade dels ett effektproblem och dels ett

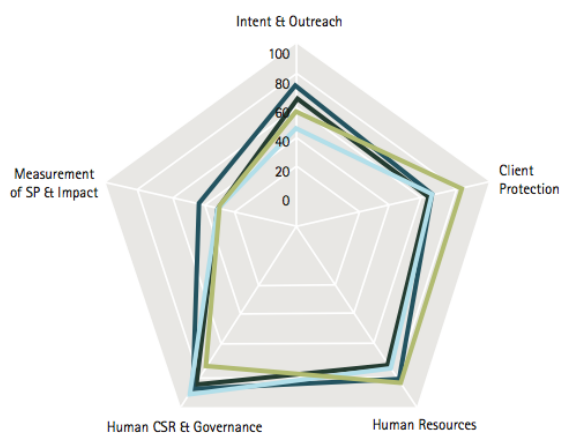
etikproblem. Vi identifierade vidare hur bolagen bemöter krisen i ord och gav exempel av tre typer. Avslutningsvis visade vi hur man tycks vilja skifta fokus från frågan om huruvida mikrofinans har någon effekt på fattigdom, till att tillgängliggöra finansiella tjänster för världens fattiga.

6.3 Interna system och aktiviteter

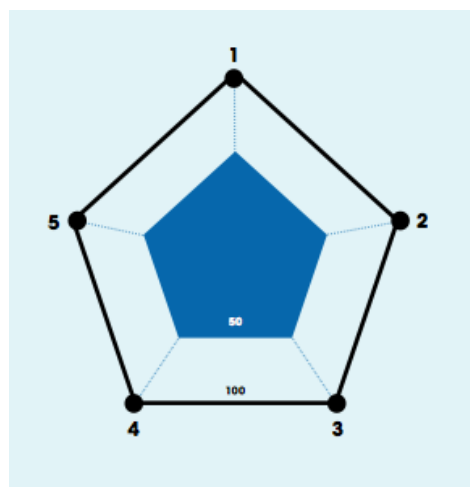
6.3.1 Verktyg för utvärdering av MFI:er

Flera av portföljbolagen har skapat egna verktyg som de använder, främst för att utvärdera social performance hos de MFI:er de investerar i, eller vid *due diligence* - dvs då man undersöker huruvida man ska investera i en MFI.

Blue Orchard har utvecklat ett eget verktyg, SPIRIT, för att utvärdera social performance hos de MFI:er man investerar i. Fem dimensioner ingår: Intent & Outreach, Client Protection, Human Resources, Corporate Social Responsibility & Governance och Measurement of Social Performance & Impact. Enligt Blue Orchard är den nuvarande versionen av SPIRIT, 3.0, mer tydligt i linje med de riktlinjer som Social Performance Task Force satt upp, och även MIX sociala indikatorer. SPIRIT är främst en metod för att samla data på en mängd indikatorer. Utfallen redovisas sedan i ett spindeldiagram utifrån de fem dimensionerna. Verktöget är alltså inte ett rapporteringsverktyg utan utvärdering av *huruvida rapportering sker*. I rapporten noteras att det hittills är ungefär hälften av de MFI:er som Blue Orchard investerar i som har utvärderats på basis av SPIRIT-verktyget.

Blue Orchard 2012a

Incofin 2012b

Även Incofin har tagit fram ett eget verktyg för mätning av social performance. Verktöget, som de kallar ECHOS, har utvecklats successivt och är nu inne på sin tredje version. ECHOS, har precis som SPIRIT fem dimensioner. Dessa är *Social mission management, Outreach and access, Quality of customer services and respect of Client Protection Principles, Human Resources* och *Environment, Corporate Social Responsibility and Impact*. Verktöget används även vid utvärdering av eventuella investeringar. För att investeringen ska genomföras ska den gå igenom processen och få grönt ljus av Incofins Investment Management (Incofin 2011 & Incofin 2012b)

Även DWM beskriver i presentationen hur de (i samarbete med de två andra mikrofinansinvesterarna SNS Asset Management och Oikocredit)(Pope 2012) har skapat ett eget socialt styrkort på basis av indikatorer från IRIS-ramverket. Styrkortet är dock skyddad information och denna studie har inte fått tillgång till det. I presentationen noteras dock att detta styrkort används vid due diligence-undersökningar av potentiella investeringar. Precis som ECHOS och SPIRIT utvärderar DWM sina investeringar utifrån fem dimensioner. I deras version är det *Outreach and Targeting, Client Benefit and Welfare, Governance, Environment* och *Responsibility to Community and Staff* (DWM 2012a)

Det är värt att här notera hur Incofin, DWM och BlueOrchard alla har utformat sina verktyg med fem dimensioner. Incofin och BlueOrchard redovisar dem dessutom i snarlika spindeldiagram.

Verktögen är till för att säkerställa att de MFI:er man investerar i uppnår bolagens krav på ett antal faktorer, till största delen av etisk och social karaktär. På så sätt utgör rapporteringen av dessa verktyg och hur man använder dem ett sätt att visa att det är hög nivå på de MFI:er man investerar i vad gäller de här faktorerna. Därmed kan rapporteringen av arbetet med utvärderingsverktöget också kategoriseras som ett svar på etikproblemet.

6.3.2 Styrning av MFI:er

Förutom egna verktyg för att utvärdera MFI:er består rapporteringen också till stor del av beskrivningar av arbetet med styrning och uppföljning av de MFI:er man investerat i.

From the application process, to delivery of the loan, to customer service, WWB works with its network of MFIs to understand how certain practices can inadvertently exclude women and to adapt products accordingly. (WWB 2011)

Transparency regarding mission, values and processes is most important to increase visibility on how MFIs reach their social objectives. (BlueOrchard 2012a)

Det kan även handla om hur man hjälper MFI:erna att nå sina sociala mål:

In Kyrgyzstan, Rural Impulse Fund I (RIF I) assisted the MFI Kompanion to implement client protection principles, preventing over-indebtedness through client training and supporting sector initiatives such as building capacities of the national network and credit bureau. (Incofin 2012b)

Man beskriver även specifika MFI:er man investerar i och hur just de implementerar processer för social performance. NMI beskriver hur KWFT, en MFI, har utformat ett särskilt lån som ska användas för att betala skolavgifter.

The Elimu Loan is specifically designed to help KWFT clients pay for school fees. The loan is disbursed directly to the school thus reducing credit risk and minimizing client's extra costs. (NMI 2011)

Eftersom MIV:erna inte utger lån själva till mikrolåntagaren och alltså inte själva kan kontrollera att etiska hänsyn tas vid utgivandet, men är resursberoende gentemot sina investerare, behöver de visa att de MFI:er de slussar pengarna till är tillförlitliga. Med hänsyn till detta tolkar vi detta som ytterligare ett svar på etikproblemet.

6.3.3 Branschinitiativ och -standarder

En ansevärd del av rapporternas innehåll ägnas åt att presentera branschinitiativ, standarder och certifieringar man deltar i, har varit med och grundat eller har någon annan anknytning till. Sättet detta presenteras varierar mellan tabeller som listar olika initiativ man deltar i, helsidor med loggor tillhörande de aktuella branschinitiativen och beskrivningar i löpande text. Här är ett exempelvis från DWM:

DWM is a signatory of the United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI) and has pledged to incorporate Environmental, Social, and Corporate Governance issues into its investment decisions. The UNPRI is an investor initiative in partnership with UNEP Finance Initiative and the UN Global Compact. (DWM 2012b)

Att det finns många branschinitiativ diskuteras i en intervju med Isabelle Barrès, Director, the Smart Campaign, i BlueOrchards rapport:

Q: There are many social performance initiatives competing, is there not a need for consolidation? A: There is more and more harmonization among industry initiatives and social performance tools. The Smart Campaign, the Universal Standards (promoted by the SPTF), the Rating Initiative's Responsible Financial Rating, the MIX Social Standards are all coordinating efforts. Depending on the scope and use of models to assess an MFI, we may see some initiatives merging with others. (BlueOrchard 2012a)

Tabell 1: Sammanställning av branschinitiativ som nämns i portföljens rapporter

Bolag Branschinitiativ	BO	DB	DWM	IF	NMI	WWB	Summa
CGAP			X	X	X		3
Eurosif	X				X		2
GIIN			X				1
Luxflag	X			X	X		3
PIIF			X	X	X		3
UNPRI	X		X	X	X		4
Sustainable Finance Geneva	X						1
Global Compact					X		1
SPTF	X		X	X	X	X	5
MIX			X	X	X		3
MFTransparency			X	X	X		3
Smart	X	X	X	X	X		5
Rating Initiative	X						1
IRIS	X			X			1
Summa	8	1	8	9	10	1	

Branschinitiativen, är till största delen olika principer för etik och socialt ansvarstagande. Ett litet antal är ramverk för social rapportering, exempelvis IRIS och SPTF (se bilaga). Vi menar därför att kommunicerandet av branschinitiativ främst kan kategoriseras som ett svar på etikproblemet, men i någon mån också ett bemötande av effektproblemet.

6.3.4 Sammanfattning: Interna system och aktiviteter

I analysen ovan har vi dels identifierat flera snarlika verktyg för utvärdering av MFI:er. Dessutom identifierade vi hur rapporteringen fokuserar på att beskriva styrning av de MFI:er man investerar i i form av uppföljning och hjälp. Slutligen konstaterade vi att rapporteringen innehåller en stor mängd referenser till branschinitiativ och standarder. Vi relaterade vidare dessa tre aktiviteter främst till etikproblemet, men också delvis, vad gäller branschinitiativen, effektproblemet.

6.4 Resultatrapportering

I rapporterna återfinns två metoder för att rapportera sociala resultat, dels sociala nyckeltal och dels den typ av låntagarberättelser, ett slags ”success stories”, som diskuterades kort i kapitel 3.

6.4.1 Nyckeltal

Tabellen nedan visar en uppställning av de sociala nyckeltal som kodades i rapporterna. En granskning av de rapporterade måtten, med avstamp i SPTF:s typologi, visar att inget av bolagen rapporterar *outcomes* såsom minskad fattigdom, ökad läskunnighet eller liknande. I den sociala rapporteringen förekommer enbart nyckeltal relaterat till *outputs*, såsom siffror på hur många lån som utgivits, lånstorlek, och till vilken typ av låntagare lånen givits.

Tabell 2: Sociala nyckeltal⁵

Nyckeltal	Bolag						
	BO	DB	DWM	IF	NMI	WWB	Summa
Genomsnittlig storlek på lån	X			X	X	X	4
Genomsnittlig lånstorlek som % av BNI per capita	X						1
Antal mikroentreprenörer i portföljen	X			X	X	X	4
% kvinnliga låntagare	X				X	X	3
% låntagare på landsbygden	X				X		2
Antal öppnade sparkonton det aktuella året						X	1
Totalt sparande						X	1
Antal låntagare som fått finansiell undervisning						X	1
Distribution efter inkomstgenererande verksamhet					X		1
Distribution efter region					X		1
Antal individuella lån aktuellt år						X	1
PAR 30 dagar					X		1
% grupputlåning	X						1
% individuella lån	X						1
Kumulativt antal låntagare sedan 1997		X					1
Kumulativ finansiering till låntagare sedan 1997		X					1
Summa	7	2	0	2	7	7	

Sociala nyckeltal återfanns i någon form hos fyra av sex bolag. Exkluderas även DWM, då deras rapport enbart är en intern beskrivning av processer, återfinns nyckeltal hos fyra av fem. De två vanligaste nyckeltalen är *genomsnittlig storlek på lån* och *antal mikroentreprenörer i portföljen*. Därefter följer *andel kvinnliga låntagare* och *långtagare på landsbygden*. Hos BlueOrchard, WWB och NMI som är de tre som rapporterar flest mått, med sju nyckeltal var, återkommer

⁵ Vissa nyckeltal hette olika saker hos olika rapporterande men då vi tolkade det som att de definierades på samma sätt lades dessa ihop till ett enda nyckeltal. NMI rapporterade både antal kvinnliga låntagare och andel kvinnliga låntagare medan övriga som rapporterade könsfördelning använde andelstalet. I tabellen har antal kvinnliga låntagare exkluderats eftersom det baseras på samma underlag som andelen.

samma mått till viss grad. *Genomsnittlig storlek på lån och antal mikroentreprenörer i portföljen*, de två vanligaste måtten, återfinns båda i BlueOrchard, Incofin, NMI och WWB. Incofin, som har en mycket omfattande rapport, rapporterar ändå enbart just *genomsnittlig storlek på lån och antal mikroentreprenörer i portföljen*.

Deutsche Banks CSR-rapport rapporterar enbart i form av kumulativa tal sedan 1997, både vad gäller antal låntagare och totalt investerat kapital. Ur ett investerarperspektiv är detta svårtolkat, eftersom det inte nödvändigtvis gäller fonder eller investeringsmöjligheter som är öppna idag eller ens gäller aktuellt innehav.

Sammanfattningsvis varierar det hur mycket man rapporterar nyckeltal. Bland de som rapporterar finns dock viss konsensus kring *genomsnittlig storlek på lån och antal låntagare i portföljen*. Båda dessa mått beskriver output. Nyckeltalen beskriver ett slags resultat av vad pengarna resulterat i under året. På så sätt argumenterar vi för att de sociala nyckeltalen är ett slags första försök att bemöta det man uppfattar som ett ökande krav på kvantifierad och bevisad effekt i form av årlig rapportering. Samtidigt noterar vi alltså att talen rapporterar output, och inte outcomes. Vi menar att outputmått inte motsvarar effekt så som det definieras i relation till effektproblemet, varför portföljbolagens rapportering av sociala nyckeltal inte erbjuder någon fullständig lösning på problemet.

6.4.2 Låntagarberättelser

Bolagen rapporterar även resultat i form av låntagarberättelser. I fem av sex rapporter återfinns sektioner som beskriver personer som tagit del av lån från de MFI:er som MIV:en investerar i. En kommentar till varför låntagarberättelser är betydelsefulla finns i hos NMI:

While it is not possible to summarize in this brief Report the extensive impact and activities of the many MFIs in which the NMI Global Fund MIVs have invested, Box 4 sets forth two indicative "success stories" about the clients of these MFIs... (NMI 2011)

Låntagarberättelserna kan ofta delas in i tre steg. Först tiden innan lånet som följs av upptäckten av mikrolånet som i sin tur resulterar till låntagarens situation idag: "the success story". Den här berättelsen om Tamam, från NMI:s rapport, utgör ett skolexempel på den här trestegsmodellen.

Först beskrivs låntagarens situation innan lånet:

After several attempts of breeding honeybees (and a few stings), Tamam became determined to become a beekeeper. However, she lacked the funds to start-up her honey business. (NMI 2011)

Därefter beskrivs hur låntagaren fick ett lån:

Tamam discovered FINCA from her relatives and success-fully applied for a Village Banking loan in 2008, which was renewed in 2009. She used these loans, both for USD 300, to purchase beehives, special protective clothes, and sterilization equip-ment. (ibid)

Beskrivningen avslutas med en beskrivning av låntagarens situation idag, implicit refererande till den positiva effekt lånet hade:

Today, Tamam's bees are thriving from pollinating the farm's fruit trees, which are producing more abundant crops. Tamam's 60 beehives yield batches of natural honey that her family packages and delivers to a growing network of markets. (ibid)

Det här formatet återkommer hos alla de rapporterade bolagen som inkluderar låntagarberättelser. Låntagarberättelserna argumenterar starkt för att mikrofinans har effekt. Det går alltså att relatera det frekventa användandet av detta format till det identifierade *effektproblemet*. I avsaknad på kvantifierbar och empiriskt fastställd effekt framhålls dessa berättelser som ger exempel på den betydelse mikrofinans har för enskilda låntagare.

6.4.3 Sammanfattning: Resultatrapportering

Vad gäller resultatrapportering har vi funnit utbrett användande av låntagarberättelser och varierat användande av sociala nyckeltal. Både låntagarberättelser och nyckeltal är ett sätt att beskriva hur mikrolånen ger effekt för de människor som får dem. Således kategoriserar vi det som ett svar på effektproblemet. Vad som är intressant här är hur nyckeltalen uteslutande är av outputkaraktär och därmed enbart beskriver utgivandet av lånet. Ingen rapport innehåller kvantitativa resultat i form av förändring i låntagarnas liv, dvs sk outcomes. Faktisk förändring för låntagarna rapporteras istället i form av de anekdotiska låntagarberättelserna, och inte kvantitativt. Sammanfattningsvis rapporterar de sociala nyckeltalen hur lånutgivandet gått till och vem som fått lånen, medan låntagarberättelserna utgör anekdotisk bevisning för förändring i låntagarnas liv.

7. Diskussion: Teoretiska implikationer

Hur kan vi då förstå det vi funnit i analysen mot en teoretisk bakgrund? I denna sektion relaterar vi det vi funnit med hjälp av induktiv metod, till existerande teoribildning inom organisationer och deras omvärld.

7.1 En förändrad omvärld

I första delen av analysen där vi fokuserade på portföljbolagens sätt att beskriva sitt uppdrag och hur de förhåller sig till de senaste årens kris och ifrågasättande, identifierade vi två generella problem. Det ena har att göra med vissa MFI:ers brist på uppförande och benämndes *etikproblemet*. Det andra har att göra med att det finns brist på bevis, brist på data, och att ingen studie har lyckats fastställa att mikrofinans har någon positiv effekt. Detta benämndes *effektproblemet*.

Det är tydligt i flera citat att branschen har uppfattat ett tryck från omvärlden att förhålla sig till de här två problemen. Man nämner både ökade krav på etik och ökade krav på effektrapportering. Storebrand som också är en aktör i sektorn tycker inte längre att det räcker att ha en rad som beskriver investeringar i mikrofinans, utan man vill kunna ge sina kunder och investerare mer omfattande rapportering. Vi tolkar detta som en förändring i det som Meyer och Rowan (1977) kallar den institutionella omgivningen. Normerna som styr synen på mikrofinans har ändrats till följd av de två problemen. Från att ha varit något automatiskt "gott" uppstod tvivel och med dessa tvivel tycks det ha uppkommit krav på ökad uppföljning och rapportering, både vad gäller uppförande och vad gäller effekt.

7.2 Branschens reaktioner

I analysen av rapporteringen identifierade vi sex teman och argumenterade för hur dessa teman och hur de tas upp i rapporteringen utgör försök att svara på problemen. Dessa aktiviteter är rapporteringen i sig, bolagens egna verktyg för utvärdering, rapportering kring styrning av MFI:er, branschinitiativ, låntagarberättelser och nyckeltal.

Först och främst kunde vi konstatera att överhuvudtaget ha någon typ av social rapportering är en aktivitet som blivit mer förekommande de senaste åren. De studerade bolagen framhåller också sitt sociala ansvarstagande i form av en double bottom line.

Den växande förekomsten av rapportering kan tolkas som ett inkorporerande av ett ceremoniellt element, i form av rapportering, från den institutionella omvärlden (Meyer och Rowan 1977). Att rapportera på social performance och framhålla sitt stöd för detta som princip blir ett svar på både etik- och effektproblemen.

Vi har i analysen även identifierat flera olika sätt att utvärdera och styra de MFI:er man investerar i. Vi identifierade dels verktyg man skapat, ofta mycket lika till utformningen, och dels sektioner i rapporterna om hur man stödjer och hjälper MFI:erna i sitt arbete mot bättre social performance. Mot bakgrund av krisen, då just de inblandade MFI:erna skulle ha agerat olämpligt och oetiskt, går detta att tolka som ett sätt för portföljbolagen, som utgör mellanhand mellan investerare som exempelvis Storebrand och MFI:er, att påvisa att man arbetar för att styra MFI:erna bort från oetiskt beteende. Genom att beskriva hur man styr MFI:erna kan man bibehålla eller återskapa förlorad legitimitet. Vidare identifierades även 14 branschinitiativ, rapportering av nyckeltal och låntagarberättelser. Det som är gemensamt för alla de ovanstående aktiviteterna är att de i mer eller mindre utsträckning kan tolkas som svar på etik- respektive effektproblemen, eller mot bakgrund av Meyer och Rowan: de är alla formella element som inkorporerats i organisationen som ett svar på en förändring i omgivningens syn på vad en legitim organisation ska ägna sig åt.

De nyinstitutionella teoretikerna diskuterar vidare hur organisationer agerar när kraven från omvärlden och behovet av att bemöta dem med ceremoni gör att man får svårt att bibehålla effektivitet i verksamheten. Meyer och Rowan talar här exempelvis om särkoppling. Här går en viktig skiljelinje, då vi endast tittar på teman i rapporteringen, och inte undersökt vad rapporteringen motsvaras av i verksamheten. Perspektivet är dock intressant, och diskuteras vidare under våra förslag på vidare forskning. Power (1997) menar att ökande krav på rapportering och uppföljning leder till att organisationen utformas utifrån att vara så reviderbar som möjligt. För att undersöka detta skulle man dels behöva studera rapporteringen över tid, och dels intervjua dem om hur man upplever omvärldens krav och hur man ändrat sin rapportering och organisering till följd av detta.

Vi finner anledning att fokusera särskilt på rapporteringen av branschinitiativ. Vi menar att de utgör exempel på mjuk reglering så till vida att de är frivilliga att följa och inte följs av några sanktioner. För att förstå varför man rapporterar om branschinitiativ, behöver man förstå varför mjuk reglering finns. Vidare skiljer sig fenomenet branschinitiativ från övriga teman i

rapporteringen så till vida att det är något som inte enbart sker *internt* i organisationen utan förutsätter koordinering och samarbete *mellan* organisationer på samma marknad. Syftet har inte varit att undersöka standardisering och mjuk reglering inom mikrofinanssektorn specifikt, men att beröra frågan är här ändå på sin plats.

Jacobsson, Mörth och Sahlin-Andersson diskuterar hur den frivilliga regleringen inte nödvändigtvis är frivillig i praktiken. När en marknad organiserar sig kring standarder eller i sammanslutningar framstår den som avstår som en avvikare. Den som ställer sig utanför riskerar att uppfattas som illegitim. Vi hamnar således återigen hos Meyer och Rowan och deras diskussion om hur organisationer anpassar sig för att behålla legitimitet. Frågan om legitimitet och beroendet av resurser från omvärlden blir ett slags övergripande tema som täcker alla de teman och aktiviteter vi identifierat.

Ett annat karaktärsdrag hos mjuk reglering är att stort utrymme lämnas för att tolka reglerna utifrån den egna verksamheten. Det är viktigt att här poängtera att då vår analys är avgränsad till rapporteringen som fenomen och dess innehåll, kan vi inte, och strävar inte, efter att säga något om principers och branschinitiativs tillämpning i praktiken.

Branschinitiativen har stort fokus på etikproblemet och kan tolkas som ett svar på just detta. Men vad innebär alla dessa standarder och initiativ ur ett investerarperspektiv? Ur Storebrands synvinkel är det enkelt: Det finns helt enkelt för många branschinitiativ och certifieringar för att man med trovärdighet ska kunna förhålla sig till alla. Ahlén konstaterar som sagt att man nöjer sig med att följa UNPRI i alla sina investeringar, och omöjligt kan hålla koll på alla de ramverk och certifieringar som är specifika för mikrofinans. Både Ahlén och Billinger konstaterar vidare att marknaden troligtvis kommer konsolideras framöver och att en del av initiativen kommer falla i glömska.

Flera av fenomenen som diskuterats har det speciella draget att de återkommer på väldigt likartade sätt i flera av rapporterna. De egna verktyg för utvärdering av MFI:er som tas upp i rapporterna var nästintill identiska. Detta kan förklaras med det som inom den nyinstitutionella teorin kallas för isomorfism (Meyer & Rowan 1977; DiMaggio & Powell 1983). Portföljbolagen slåss om resurser från investerare som Storebrand och behöver förhålla sig till samma institutionella omgivning. Enligt teorin om isomorfism bemöter de omgivningens tryck på ett

likartat sätt genom att dels förhålla sig till den man är beroende av resurser från, och dels genom att imitera andra aktörer som man uppfattar som legitima. Även rapportering av låntagarberättelser kan utgöra ett exempel på isomorfism i branschen. Vad gäller resultatrapportering i form av nyckeltal kunde vi konstatera att de flesta rapporterar i någon form, men att omfattningen och valet av nyckeltal varierade mycket. Det kan möjligtvis bero på att sociala nyckeltal som fenomen är yngre än exempelvis låntagarberättelser, och att det av den anledningen ännu inte uppstått likriktning inom sektorn, eller så finns det någon annan anledning. Denna fråga lämnar vi öppen för vidare forskning.

7.3 Social performance - rapporterar branschen i den utsträckning investerarna efterfrågar?

Än så länge har Storebrand endast haft en rad i sin årsrapport där man rapporterat storleken på sitt innehav i mikrofinans. Idag efterfrågar man metoder för att göra mer omfattande social rapportering. Vi menar att även detta kan relateras till en förändring i den institutionella omgivningen för mikrofinanssektorn. Man kan inte längre sätta ett likhetstecken mellan mikrofinans och "bra".

I majoriteten av rapporterna återfinns berättelser om låntagare och hur lånet förändrade deras liv. Låntagarberättelserna är i någon mån ett svar på effektproblemet, men då de är anekdotiska och inte kvantifierade till sin karaktär, utgör de inte den typen av effektrapportering som kan aggregeras på investerarnivå och rapporteras till exempelvis pensionssparare som i Storebrands fall. I Stina Billingers ord är låntagarberättelser dock värdefulla eftersom de är slagkraftiga och säljbara, men Storebrand strävar efter att presentera dem i kombination med kvantitativ rapportering.

Vi konstaterade även att fem av åtta portföljbolag rapporterar siffermått i någon utsträckning. Inget av dessa mått är dock av typen "antal personer som tagit sig över fattigdomsstrecket" eller liknande. De vanligaste är, som ovan konstaterats, genomsnittligt lån, antal låntagare, andelen kvinnor samt andelen landsbygd. Med SPTF:s typologi rapporterar man alltså enbart på outputs och inte på outcomes. Eftersom ett av branschens problem är just den ifrågasatta effekten är det anmärkningsvärt att inget av bolagen har någon kvantifierad rapportering av effekten på mikrolåntagarnas liv. Vi har argumenterat för att det går det att tolka rapporteringen av sociala nyckeltal som ett svar på effektproblemet, men att man inte har funnit en fullständig lösning

eftersom man bara kvantifierar outputs. Diskrepansen är också mycket stor, dels i omfattning och dels i vilka nyckeltal man använder. Huruvida detta handlar om brist på data eller att man av någon annan anledning inte kan rapportera kan utgöra underlag för flera intressanta kommande studier. Vi har konstaterat att viljan finns – men av någon anledning har man ändå bara nått en liten bit.

8. Sammanfattning och slutsatser

Vi tog i inledningen av uppsatsen avstamp i ett tvådelat syfte. Å ena sidan fanns investerarperspektivet: Vad kan en institutionell investerare som Storebrand, som vill rapportera social avkastning till sina kunder och ägare, kräva av de MIV:er man investerar i? Å andra sidan skulle analysen av portföljbolagens rapporter bidra till ökad förståelse för branschens situation, förutsättningar, och hur man förhållit sig till kris och ifrågasättande.

Vad gäller det första syftet, att hitta en gemensam lägstanivå för rapportering, kan vi konstatera att denna lägstanivå är relativt låg. För investerare som Storebrand är det en bit kvar till att erhålla data på samma indikatorer från samtliga investeringar för att kunna aggregera ihop för egen vidare rapportering. Några första tentativa steg har tagits i form av sociala nyckeltal som beskriver hur lånen utgivits och till vem, men än så länge rapporteras inte på förändringar i låntagares liv.

Vad gäller det andra syftet har vi konstaterat att krisen och det ifrågasättande som kommit dels från akademiskt håll och dels i medier påverkat branschen. Vi identifierade två problem, effektproblemet och etikproblemet, samt ett antal av branschens svar eller sätt att förhålla sig till problemen. Därefter satte vi dessa resultat i relation till nyinstitutionell teori med avstamp i Meyer och Rowan och kunde konstatera att problemen innebär en förändring i den institutionella omgivningen, ett institutionellt tryck. Vidare argumenterade vi för att branschens bemötande av problemen, i form av olika teman i rapporteringen, utgör ett sätt att inkorporera formella element i organisationen för att bemöta detta tryck.

Tanken med uppsatsen var att undersöka förutsättningar för rapportering och öka förståelsen för branschen. Syftet var aldrig att uttala sig om huruvida mikrofinans har de påstått positiva egenskaperna för fattigdomsbekämpning. Samtidigt har frågeställningen hela tiden funnits

närvarande i bakgrunden. Den är oundviklig i en bransch som så tydligt får sitt existensberättigande genom sin kamp mot fattigdom.

Framtiden får utvisa om branschen lyckas bevisa effekt, vare sig det är i den typ av rapportering som studerats här, eller i form av RCT-studier som inom den nationalekonomiska forskningen. Vi menar att lyckas man inte bevisa effekten, finns det möjligen risk för hot mot branschens existensberättigande. Sektorn är beroende av finansiering, och lyckas man inte bemöta effektproblemet inom en rimlig framtid kan tillgången på kapital möjligen vara hotad.

Ur det nationalekonomiska perspektivet finns mycket kvar att göra i form av studier för att undersöka effekt, och det är också den forskning som dominerar fältet när det gäller mikrofinans. Kanske har de hittills otillfredsställande resultaten berott på metodproblem eller för kort tidsperiod – det kvarstår att se.

Även för oss företagsekonomer finns mycket intressant att undersöka. Några idéer på vidare forskning följer således.

8.1 Förslag på vidare forskning

Denna studie är avgränsad till den rapportering portföljbolagen gör på årlig basis idag. Då vi inte gjort intervjuer med bolagen eller gjort fältstudier ute i verksamheterna vet vi inte vilken data de faktiskt sitter på, exempelvis vad gäller sociala outcomes. Vi kan bara konstatera att i nuläget är det inget man rapporterar till investerarna. Ett förslag på vidare forskning är således att sammanställa informationstillgången hos MIV:er. Kanske har de data på indikatorer som de ändå väljer att inte rapportera. Varför, i så fall? Och om inte – varför saknas datan? Är det MFI:erna som inte rapporterar tillräckligt?

Denna uppsats har ständigt återkommit till behovet av legitimitet. Men vad som uppfattas som legitimt har tolkats utifrån vad MIV:erna väljer att fokusera på i sina rapporter. Det skulle även vara intressant att vidga perspektivet till investerarnas syn. Hur ser de på social performance-rapporterna - vad fokuserar de särskilt på, och tror de på vad de läser?

Nyinstitutionell teori behandlar även de mekanismer organisationer använder sig av för att hantera omvärldens krav, som ofta står i konflikt med varandra. Vår analys är som vi tidigare diskuterat avgränsad till rapporteringen, och kan således inte fastställa huruvida man i praktiken

arbetar med social performance, eller om man i Meyer och Rowans ord särkopplar den formella organiseringen (att rapportera på social performance) från den faktiska verksamheten. Genom att studera något av bolagen på djupet skulle man kunna utröna i vilken utsträckning social performance-rapportering korresponderar med den faktiska verksamheten.

Idén med en fallstudie är att skapa förståelse och nya insikter inom en frågeställning eller ett område. Vi menar att denna studie utgör ett nytt angreppssätt inom mikrofinansforskning som relaterar till relationen mellan investerare och MIV. Vi har i analysen fokuserat på MIV:erna som sektor och hur de, med avstamp i det institutionella perspektivet, agerat för att återfå förlorad legitimitet genom att anpassa sig till omvärldens krav på etik. En annan del av litteraturen fokuserar istället på standardiserarna och deras uppkomst, och varför standardiserare ibland befinner sig i konkurrens med varandra. Då denna studie inte fokuserat på standardiserarna utan på MIV:erna, utgör ytterligare ett förslag på vidare forskning att ställa frågan varför så många är så intresserade av att vara med och reglera och standardisera inom mikrofinanssektorn.

Vi har tidigare diskuterat den uppsjö av branschinitiativ som tas upp i rapporterna och kategoriserat detta som en mjuk form av självreglering. Varför är det då just mjuk reglering som fått så stor vikt i branschen? Som Jacobsson, Mörth och Sahlin-Andersson diskuterar uppstår reglering i en institutionell omvärld och mjuk reglering blir särskilt attraktiv när marknadsideal är starka. Mikrofinans kan kategoriseras som en marknadslogisk lösning på det globala fattigdomsproblemet och att mjuk reglering föredras framför formell kan vara en effekt av denna marknadslogik. Att det är just mjuk reglering som blivit dominerande kan också handla om att aktörerna som reglerar är intresseorganisationer och liknande som har en agenda att minska fattigdomen i världen. Mjuk reglering kan som ovan diskuterats vara mer progressiv till karaktären och kanske föredras varför. Detta är stora och intressanta frågor som även de kan adresseras genom ett större fokus på de aktörer som standardiserar och reglerar mikrofinanssektorn.

8.2 Problematisering

Avslutningsvis följer nu en problematisering av studien ur metodologisk synvinkel.

Intern validitet behandlar huruvida studien mäter det den avser mäta. Vad gäller kvalitativ forskning innebär detta huruvida datainsamlingen ger en bra bild av den situation man

undersöker, om intervjuobjekten är tillförlitliga och liknande. För att skapa oss en bild av Storebrand intervjuade vi två personer med olika positioner. Vi har, trots att problemet tog sitt avstamp i en problem Storebrand formulerat, varit mycket fria att avgränsa studien och välja infallsvinkel. Vi har också separerat den del av arbetet som syftar till att hjälpa Storebrand hitta former för rapportering och den teoretiserande diskussionen och dess implikationer. Vad gäller innehållsanalysen av social performance-rapporterna har vi använt oss av sex liknande rapporter och menar därför att vi har gott stöd i datan för de slutsatser vi drar. De fenomen vi identifierat, och som lett till övergripande slutsatser, har alltid identifierats i mer än en rapport. På så sätt har vi löpande utfört en form av källtriangulering för att säkerställa kvaliteten och tillförlitligheten på våra slutsatser. *Yttre validitet* behandlar istället hur väl studiens resultat kan användas för generalisering. Vi har undersökt hur bolagen i en mikrofinansportfölj rapporterar social performance. En implikation av detta är att urvalet, för att vara generaliserbart, ska vara representativt för marknaden som helhet. Urvalet är en redan existerande portfölj, vilket bör problematiseras. Storebrand är en branschaktör som fått flera utmärkelser för sitt hållbarhetsarbete och har en uttalad tanke att bli bättre på att rapportera på sociala indikatorer. Det är alltså rimligt att anta att urvalet är något positivt vridet (biased). Samtidigt har vi konstaterat att graden av rapportering varierar mycket, och att två bolag inte rapporterar alls. Dessutom är inte det främst syftet med en fallstudie av denna typ att dra långtgående generella slutsatser utan främst att bidra till ökad förståelse. Därmed menar vi att urvalet sammantaget tjänar sitt syfte. Slutligen en diskussion kring studiens *reliabilitet*. Med en kvalitativ ansats präglas naturligtvis resultatet till stor del av den unika situationen. En exakt replikerbarhet är i de flesta fall svår att uppnå, varför det ur reliabilitetssynvinkel istället blir viktigt att en annan forskare, som tittade på samma material, skulle dra ungefär samma slutsatser. Vår data är till största delen offentligt tillgängliga rapporter, vilket innebär att de slutsatser vi drar från innehållet lätt kan verifieras av en annan forskare. Båda intervjuerna med Storebrand har spelats in och transkriberats i sin helhet. Vi menar därför att vi i den utsträckning det går har möjliggjort för kontroll av våra resultat.

9. Källförteckning

9.1 Elektroniska källor

Accion (2010) *Measuring the impact of microfinance: Our Perspective*. Hämtad 2012-03-26.
<http://www.accion.org/Document.Doc?id=794>

Banerjee A, Duflo E, Glennerster R, Kinnan C 2009. *The miracle of microfinance? Evidence from a randomized evaluation*. MIT Department of Economics. Hämtat: 2012-03-03
<http://economics.mit.edu/files/4162>

BlueOrchard 2012a. *Social Performance Report 2011*. Hämtad 2012-04-03
<http://www.blueorchard.com/jahia/webdav/site/blueorchard/shared/Publications%20and%20Resources/Social%20Performance%20Report/SPReport2011.pdf>

BlueOrchard 2012b. *Home*. Hämtad 2012-04-05 <http://www.blueorchard.com/jahia/Jahia/>

CGAP 2010. *Andhra Pradesh 2010: Global Implications of the Crisis in Indian Microfinance*. Hämtad 2012-04-30 <http://www.cgap.org/gm/document-1.9.48945/FN67.pdf>

CGAP 2012. *About us*. Hämtad 2012-05-05 <http://www.cgap.org/p/site/c/aboutus/>

Deutsche Bank 2012a. *CSR Report 2011*. Hämtad 2012-04-03
http://www.db.com/csr/en/docs/CSR_Report_2011.pdf

Deutsche Bank 2012b. *Company*. Hämtad 2012-05-04
<http://www.db.com/en/content/company/company.htm>

Developing World Markets 2012b. *Our philosophy*. Hämtad 2012-04-03.
www.dwmarkets.com/philosophy/

Developing World Markets 2012c. *Microfinance*. Hämtad 2012-04-03.
www.dwmarkets.com/phiosophy/microfinance.html

Developing World Markets 2012d. *Microfinance In Practice: Borrower Stories*. Hämtad 2012-04-03. www.dwmarkets.com/philosophy/borrower-stories.html

Developing World Markets 2012e. *Investment management*. Hämtad 2012-05-04
<http://www.dwmarkets.com/investment-management/>

Duvendack M, Palmer-Jones R, Copestake JG, Hooper L, Loke Y, Rao N (2011). *What is the evidence of the impact of microfinance on the well-being of poor people?* London: EPPI-Centre, Social Science Research Unit, Institute of Education, University of London. Hämtad 2012-02-25
<http://www.dfid.gov.uk/R4D/PDF/Outputs/SystematicReviews/Microfinance2011Duvendackreport.pdf>

Eurosif 2012. *Mission*. Hämtad 2012-05-05 <http://eurosif.org/about-eurosif/mission>

GIIN 2012. *History*. Hämtad 2012-05-05 <http://www.thegiin.org/cgi-bin/iowa/aboutus/history/index.html>

Grameen Foundation 2012. *Borrower Stories*. Hämtad 2012-05-09 <http://www.grameenfoundation.org/our-stories/jayashree-india>

Incofin 2011. *Rural Impulse Fund II. Overview 2010*. Hämtad 2012-04-03 <http://www.incofin.com/en/publication/overview-rural-impulse-fund-ii-2010>

Incofin 2012a. *About Incofin*. Hämtad 2012-05-04 <http://www.incofin.com/en/content/about-incofin-im>

Incofin 2012b. *Social Performance Report*. Hämtad 2012-04-03 http://www.incofin.com/sites/default/files/attachments/publications/Incofin_022_SPM_037_spreads_FINAAL.pdf

Karlan, D S. & Zinman J 2009. *Expanding Microenterprise Credit Access: Using Randomized Supply Decisions to Estimate the Impacts in Manila*," CEPR Discussion Papers 7396, C.E.P.R. Discussion Papers. Hämtad 2012-02-25 http://karlan.yale.edu/p/expandingaccess_manila_may10_v4.pdf

Knowledge@Wharton 2009. *How to measure microfinance's impact*. Forbes.com. Hämtad 2012-03-26. www.forbes.com/2009/12/02/microfinance-poverty-wharton-entrepreneurs-finance-wharton.html

Luxflag 2012. *About Us*. Hämtad 2012-05-05 http://www.luxflag.lu/luxflag_aboutUs.htm

Mikrofinanshuset 2012. Hämtad 2012-05-04 <http://www.mikrofinans.se/>

Nobelprize.org 2012. *The Nobel Peace Prize 2006*. Hämtad 2012-02-26 http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2006/

Norwegian Microfinance Initiative 2011. *Management Report 2010*. Hämtad 2012-04-03 <http://www.nmimicro.no/sites/nmimicro.no/files/NMIManagementReport2010.pdf>

Norwegian Microfinance Initiative 2012. *About NMI*. Hämtad 2012-04-03 <http://www.nmimicro.no/about-nmi/nmi-overview>

Progression Capital 2012. Hämtad 2012-02-25 <http://progressioncap.com/>

The Rating Initiative 2012. *About us*. Hämtad 2012-05-05 <http://www.ratinginitiative.org/index.php?id=13>

Social Performance Task Force 2012a. *Intro to SPTF one-pager*. Hämtad 2012-03-15
http://sptf.tatnet.net/images/introtosptfonepager%2020110613_english.pdf

Social Performance Task Force 2012b. *Intro to social performance*. Hämtad 2012-03-15
http://sptf.tatnet.net/images/sptf%20intro%20to%20social%20performance_short_revised.pptx

SPP 2011a. *SPP/Storebrand vinner hållbarhetspris*. Hämtad 2012-03-01
https://www.spp.se/site/spp.nsf/Pages/110620_spp_storebrand_vinner_hallbarhetspris.html

SPP 2011b. *Storebrand/SPP bland världens mest hållbara*. Hämtad 2012-03-01
http://www.spp.se/site/spp.nsf/Pages/110909_storebran_spp_bland_varldens_mest_hallbara.html

Storebrand 2010. *Årsrapport*. Hämtad 2012-05-02
[http://www.storebrand.no/site/stb.nsf/Get/get770f24104acf51bf71499aea7571127f/\\$FILE/2010AarArssrapport.pdf](http://www.storebrand.no/site/stb.nsf/Get/get770f24104acf51bf71499aea7571127f/$FILE/2010AarArssrapport.pdf)

UNPRI 2012a. *About*. Hämtad 2012-05-05 <http://www.unpri.org/about/>

UNPRI 2012b. *About PIIF*. Hämtad 2012-05-05 <http://www.unpri.org/piif/>

Wall Street Journal 2010. *India's Major Crisis in Microlending*. Hämtad 2012-05-08
<http://online.wsj.com/article/SB10001424052702304316404575580663294846100.html>

Wikipedia (2012) *Muhammed Yunus*. Hämtad 2012-02-26
http://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad_Yunus

Women's World Banking 2011. *Annual Report 2010*. Hämtad 2012-04-03
http://www.swwb.org/sites/default/files/pubs/en/wwb_2010_annual_report_web_version_0.pdf

Women's World Banking 2012a. *Home*. Hämtad 2012-04-11 <http://www.swwb.org/>

Women's World Banking 2012b. *About the network*. Hämtad 2012-05-04
<http://www.swwb.org/about/wwb-network>

9.2 Tryckta källor

Brunsson N. & Jacobsson B. 2000. *A world of standards*, Oxford University Press

Bryman, A. & Bell E. 2011. *Business research methods*, Oxford University Press

Developing World Markets 2012a. *Social performance presentation general Feb 2012*.

DiMaggio P.J. & Powell W.W. 1983 *The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields*. American Sociological Review, Vol. 48, Issue 2, p. 147-160

Fernler K. & Svedberg-Nilsson K. 2005. *Det nya regelsamhället*. I Svedberg-Nilsson, K., Henning R. & Fernler, K. (red) (2005. *En illusion av frihet*.

Flick, U. 2009. *An introduction to qualitative research*, London: Sage 2009

Jacobsson K, Mörtz U & Sahlin Andersson K 2004. *Den frivilliga styrningens attraktionskraft*. I Boström M, Forssell A, Jacobsson & Tamm Hallström K (red) 2004. *Den organiserade frivilligheten*. Liber

Ledgerwood, J. 1999. *Sustainable Banking with the Poor - Microfinance handbook – An institutional and Financial Perspective*, The World Bank, Washington, D.C.

Meyer, J. & Rowan, B. 1977. *Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony*, American Journal of Sociology, 83, 340-363.

Power, M. 1997. *The Audit Society. Rituals of Verification*. Oxford: Oxford University Press.

Sjöström E. 2010. *Ansiktslösa men ansvarsfulla? Institutionella ägare och en hållbar utveckling*, Forskning i fickformat, EFI, Stockholm School of Economics

Stake, R. E. 1995. *The Art of Case Study research*, Thousand Oaks, CA: Sage Publication

Yin, R. K. 2003. *Case Study Research: Design and Methods*. 3rd edn, Thousand Oaks, CA: Sage Publications

9.3 Intervjuer

Jonas Ahlén, Investment Manager, mikrofinans och sociala investeringar, Storebrand, 2012-04-13

Stina Billinger, Sustainability Strategist, Storebrand, 2012-04-26

Alexandra Pope, Analyst Investor Development, Developing World Markets, svar på mailfråga 2012-05-10

10. Bilaga

Branschinitiativ	Beskrivning
CGAP Consultative Group to Assist the Poor	CGAP är en del av världsbanken och de definierar sig själva som ett självständigt politiskt- och forskningsorgan. CGAP:s syfte är att finansiella tjänster når ut till den fattiga delen av världens befolkning. CGAP tillhandahåller marknadsinformation, främjar standarder, utvecklar innovativa lösningar och erbjuder även konsulttjänster till regeringar, samt till de som tillhandahåller finansiella tjänster, donatorer och investerare. (CGAP 2012)
Eurosif	Eurosif grundades 2001 och arbetar för att utveckla hållbara investeringar på de europeiska finansmarknaderna. Eurosif är en icke-vinstdrivande organisation som är ett partnerskap för alla nationella hållbara investerings forum inom EU. Idag är åtta nationella forum inkluderade i Eurosif. (Eurosif 2012)
Luxflag	Luxflags mål är att främja investeringar i mikrofinans och miljörelaterade sektorer genom att tilldela utmärkelser till investerare som gör detta. (Luxflag 2012)
UNPRI Principles for responsible investments	Partnerskap mellan FN:s finansinitiativ UNEPFI och Global Compact som dels består av sex principer för ansvarsfulla investeringar, och dels ett nätverk som arbetar för att implementera dem. (UNPRI 2012 a)
PIIF Principles for Investors in Inclusive Finance	UNEPFI:s principer för så kallad inclusive finance dvs sektorer som exempelvis mikrofinans som fokuserar på att tillgängliggöra finansiella tjänster åt världens fattiga. (UNPRI 2012 b)
GIIN Global Impact Investing Network	Nätverk för så kallad impact investing med Rockefeller Foundation i ryggen. Ligger bakom rapporteringsverktyget IRIS. (GIIN 2012)
IRIS Impact reporting & Investment Standards	IRIS är ett ramverk som har konstruerats för att kunna vara applicerbart över olika sektorer och olika geografiska områden. Ramverket består av sex pelare, där det tas hänsyn till både de finansiella indikatorerna och de operativa verkningarna. Användaren väljer indikatorer efter organisationens mål. IRIS har även utvecklat sektorspecifika indikatorer för mikrofinansinstitutioner i samråd med bland andra SPTF och the MIX. Indikatorerna som faller in under den kategorin beskriver både den finansiella prestationen och den sociala effekt som mikrofinansinstituten har på samhället de verkar inom. (IRIS 2012)
Sustainable Finance Geneva	Sammanslutning som arbetar för att främja ansvarsfulla investeringar med särskilt fokus på kapitalmarknaden i Genève. (SFGeneva 2012)
Global Compact	Global Compact är ett initiativ med 10 principer om hur företag ska arbeta med mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, miljöhänsyn och anti-korruption. Global Compact menar att om man följer dessa principer kommer globaliseringen att ge ett positivt utfall. (Global Compact 2012)
SPTF Social Performance Task Force	SPTF säger sig ha en vision att den utbredda uppfattningen skall bli att social performance management är en fundamental byggsten för att mikrofinans ska kunna bidra till fattigdomsbekämpning, och att utförandet av social performance management skall vara allmän praxis i branschen. Det här skall uppnås genom att länka samman intressenter och aktörer, möjliggöra dialog, lärande och samarbete, att arbeta mot industristandarder. (SPTF 2012)
MIX Microfinance information eXchange	MIX är en icke vinstdrivande organisation som samställer data från MFI:er över hela världen. De strävar efter att stärka mikrofinanssektorn genom att sammanställa data för MFI:ers prestation gällande allt från det finansiella och operativa till den sociala prestationen för att öka transparensen gentemot investerare och andra intressenter. Den sammanställda datan tillgängliggörs på MIX market som är ett forum för alla intressenter. (Mixmarket 2012)
MFTransparency	MFTransparency grundades 2008 och deras mission är att vara en plats där mikrofinanssektorn kan öka sin transparens genom att öppet demonstrera sättet de arbetar på. Deras främsta mål är att öka transparensen på prissättningen i sektorn. (MFTransparency 2012)
The Smart Campaign	Smart är ett globalt initiativ som arbetar för att förena mikrofinansaktörer med ett gemensamt mål där låntagarna är det främsta fokuset. De har tagit fram principer för klientskydd som är ett sätt att bygga starkare relationer till låntagaren och minska den finansiella risken för MFI:n. (SmartCampaign 2012)
Rating Initiative	Organisation som verkar för att introducera en ratingmarknad, både för social- och finansiell rating, inom mikrofinanssektorn. (The Rating Initiative 2012)